

Herning
Kommune

Miljø og Klima • Rådhuset • Torvet • 7400 Herning • Tlf. 96 28 28 28 • teknik@herning.dk • www.herning.dk

HERNING KOMMUNE

§12 Miljøgodkendelse af kvægbruget

Ørnhøj Drift ApS
Nørhedevej 10
6973 Ørnhøj

Afgørelsesdato: 24.09-2015
Sags nr.: 09.17.00-P19-58-15

Registreringsblad

Overordnet lovgrundlag	Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Dato for godkendelse:	24-09-2015
Ansøgningskema nr.	12-05-2015 , version 2
Ejendommens navn	Ørnhøj Drift ApS
CVR-nr.	35376771
CHR nr.	56663
Ejendomsnummer	6570904829
Matr. nr. (ejerlav)	24da Hovedejerlavet, Nr. Omme 24db Hovedejerlavet, Nr. Omme 53b Hovedejerlavet, Nr. Omme 6F Hovedejerlavet, Nr. Omme.
Adresse	Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj
Ansøgers navn og adresse	Ørnhøj Drift ApS Nørhedevej 10 6973 Ørnhøj E-mail pct@jbr.dk Mobil nr. 22929333 Tlf. 97386814
Kontaktperson på ejendommen	Anker Løfstedt, Blåhøjvej 79, 7330 Brande Tlf. 25145348/25145348 Mail: lofstedt@dlgtele.dk
Konsulent	Jysk Landbrugsrådivning Peder Chr. Thomsen John Tranums Vej 25 6705 Esbjerg Ø E-mail pct@jbr.dk Telefon nr. 76602181/25579887
Tilsynsmyndighed	Herning Kommune Rådhuset Torvet 7400 Herning
Miljøsagsbehandler	Pernille Kjeldsen
Kvalitetssikring	Peter Lindhard Birch

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen 651-600/2000

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto - er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Indholdsfortegnelse

REGISTRERINGSBLAD	2
KLAGEVEJLEDNING OG OFFENTLIGGØRELSE.....	8
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	9
VILKÅR FOR HUSDYRPRODUKTION PÅ NØRHEDEVEJ 10, 6973 ØRNHØJ	11
DRIFT OG INDRETNING	11
ÅRSPRODUKTION	12
STALDINVENTAR OG DRIFT	13
AMMONIAKREDUCERENDE MILJØTEKNOLOGI.....	13
OPFØRSEL AF ENSILAGEPLADS OG UDSPRINKLINGSANLÆG	13
ENSILAGEPLADS OG - STAKKE	14
VASKEPLADS OG AFLEDNING AF VASKEVAND	14
GØDNING SOPBEVARING	14
GYLLEHÅNDBETING	14
UHELD OG DRIFTSFORSTYRRELSER	14
TANKNING AF DIESEL- OG FYRINGSOLIE	14
SKADEDYR.....	15
LUGT	15
STØJ	15
UDARBEJDELSE AF HANDLEPLANER VED UFORUDSETE GENER	15
UDBRINGNINGSAREALER	15
VILKÅR FRA RINGKØBING/SKJERN KOMMUNE.....	16
EGENKONTROLVILKÅR.....	16
HERNING KOMMUNES SAMLEDE VURDERING.....	19
DISPENSATION	19
UNDERSØGTE ALTERNATIVER	19
KOMMENTARER VED HØRING TIL UDVIDELSEN	19
UDTALELSE FRA ANDRE MYNDIGHEDER	20
AREALER I RINGKØBING/SKJERN KOMMUNE.....	20
AFTALEAREALER	20
VURDERINGSGRUNDLAG	20
REDEGØRELSE OM IKKE-SAMDRIFT.....	20
BIAKTIVITETER	21
DISPENSATIONER	21
EJENDOMMENS BELIGGENHED	21
NABOFORHOLD	26
PÅVIRKNING AF JORD	29
PÅVIRKNING AF GRUNDVAND.....	32
AREALERNE ER STORT SE ALLE UDENFOR INDVINDINGSOPLAND, DOG ER AREALERNE 62-0, 75-0, 77-0, 78-0 DELVIST BELIGGENDE I INDVINDINGSOPLAND TIL ØRNHØJ VANDVÆRK.....	33
.....	33
PÅVIRKNING AF OVERFLADEVAND	33
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-VANDOMRÅDER.....	37
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER, RØDLISTEARTER, ANSVARSARTER MV.	44
PÅVIRKNING AF KULTURMILJØ.....	45
GENNEMGANG AF BAT FOR NØRHEDEVEJ 10, ØRNHØJ	49
BAT – MANAGEMENT	49
BAT – FODER.....	52
BAT – STALDINDRETNING	52
BAT – FORBRUG AF VAND OG ENERGI.....	54
BAT – OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	56
BAT – UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING.....	57
FRAVALGTE BAT-VIRKEMIDLER	58

SAMLET VURDERING AF BAT	58
OVERSIGT OVER BILAG	59
HERNING KOMMUNE	66
MILJØVURDERING	67
2.1 GENERELT.....	67
2.2 BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	67
2.2.1 Beskyttelseslinjer	67
2.2.2 Kulturmiljø	67
2.2.3. Placering i landskabet.....	67
2.3 DRIFT	68
2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik	68
<u>Udbringning af husdyrgødning</u>	68
<u>Konkluderende vurdering af BAT</u>	68
2.4 NATUR OG VAND	68
2.4.1 International natur – beskrivelse	68
2.4.2 Vandmiljøet.....	69
VANDLØB	69
2.4.3 Jordtype og eventuelle dræn	70
2.4.4 Sædskifte.....	70
2.4.5 Bilag IV-arter	70
2.4.6 Risikoarealer	71
HUSDYRLOVENS GENERELLE FOSFORBESKYTTELSE.....	71
SÆRSKILT VURDERING AF FOSFORBESKYTTELSEN/NÆRMERE KONSEKVENSVURDERING	71
2.4.8 Nitrat til overfladevand	71
HUSDYRLOVENS GENERELLE NITRATBESKYTTELSE	72
2.4.9 Ammoniak	72
2.5 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning.....	73
2.6 Konklusion	73

INDLEDNING

Ikke-teknisk resumé

Ørnhøj Drift ApS har søgt Herring Kommune om en § 12 miljøgodkendelse jf. Husdyrloven af husdyrbruget, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj

Der har tidligere været meddelt en § 12 godkendelse til bedriften i 2010, denne godkendelse er dog ikke taget i brug og er derfor bortfaldet. Der er den 10. april 2006 givet en kap 5 godkendelse til en produktion på 411 køer, tung race, 40 kalve (0-2 mdr.), 20 kvier (24-25 mdr.) og 50 tyre (40-55 kg), svarende til 570,05 dyreenheder (DE).

Besætningen ønskes udvidet til 560 køer, tung race (11.000 kg EKM), 190 kalve (0-6 mdr.), 80 kvier (18-24 mdr.), 20 kvier (24-25 mdr.) og 280 tyrekalve (40-55 kg), svarende til 924,78 DE.

Der er i 2010 meddelt en dispensation til etablering af en ensilageplads indenfor 15 meter til nærmeste privatfælles vej.

Ansøger ejer også husdyrbruget på Sandbækvej 6, Spjald.

Der søges om udvidelse fra 570,05 DE i kvæg til 924,78 DE i kvæg.

Husdyrbruget ligger på adressen Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj, og ligger ca. 3,3 km nordvest for Ørnhøj, som er nærmeste byzone. Nærmeste samlede bebyggelse er Vind, som ligger ca. 3 km nordøst for husdyrbruget. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Halkjærvej 27, som ligger 675 m nordøst for husdyrbruget.

Udvidelsen af dyreholdet sker i de eksisterende bygninger. Der etableres fast overdækning på alle gylletankene og der etableres en ny møddingsplads.

Der er etableret udsprinkling af ensilagesaft og tagvand.

Nogle af udbringningsarealerne ligger i Ringkøbing/Skjern kommune, derfor er der indkommet en § 46 udtalelse fra denne kommune. Udtagelsen kan ses på bilag 7.

Redegørelse om ansøgers andre ejendomme (ikke samdrift)

Udover Nørhedevej 10, Ørnhøj, ejer ansøger ligeledes ejendommen på Sandbækvej 6, Spjald, som har en anmeldeordning på dyreholdet. Denne ejendom drives under samme CVR nr., men med separat CHR nr.

Herring Kommune vurderer, at de to ejendomme kan godkendes som hver sin bedrift. Der er således ikke vurderet, at det er nødvendigt at godkende de to anlæg som samdrift, da begge anlæg kan adskilles både teknisk og forureningsmæssigt.

Ejendommene Nørhedevej 10, Ørnhøj og Sandbækvej 6, Spjald godkendes derfor som separate ejendomme, hvor alle de arealer som modtager husdyrgødning fra Nørhedevej 10 vurderes. Sandbækvej 6 og Nørhedevej 10, køres i dag med ét samlet CVR nummerets over begge ejendomme.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet af Herring Kommune.

Meddelelse om miljøgodkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj med de stillede vilkår. Det er Herning Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, plansiloanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, udbringingsarealer og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Herning Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Der gøres endvidere opmærksom på, at en § 12 miljøgodkendelse efter reglerne i Husdyrloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Herning Kommune.

Miljøgodkendelsen skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2023.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Herved bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Sagens grundlag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Tidligere miljøgodkendelse fra 10. april 2006/ Tilsyn mv.
- Opstartsmøde med ansøger og miljøkonsulent med besigtigelse af ejendommen og gennemgang af ansøgningen
- Udtalelse fra Naturteamet i Herning Kommune
- Arealudtalelse (§ 46) Ringkøbing Skjern Kommune
- Supplerende oplysninger frem til 15. juli 2015

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrloven¹ med tilhørende Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug², Husdyrgødningsbekendtgørelsen³ samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Ejendommen er omfattet af § 12 i husdyrloven. Derfor skal ansøgningen i henhold til Husdyrlovens § 55 offentliggøres, så offentligheden får lejlighed til at se ansøgningen og udtale sig herom. Ansøgningsmaterialet har været i offentliggjort i 14 dage fra den 11-06-2015 til den 25-06-2015 på Herning Kommunes hjemmeside.

Miljøgodkendelsen har været i høring fra 16-07-2015 til 27-08-2015

IE-husdyrbrug

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009 med efterfølgende ændringer

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 08/12/2014 med efterfølgende ændringer

³ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 594 af 4. maj 2015 med efterfølgende ændringer

I forbindelse med implementering EU-direktivet om industrielle emissioner, er der sket ændringer i husdyrbekendtgørelsen. Disse ændringer kan påvirke visse typer husdyrbrug, de såkaldte IE-husdyrbrug. IE-husdyrbrug er defineret som husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Da denne godkendelse omhandler et kvægbrug, som ikke går ind under §12 stk. 1, nr. 1-3, er kvægbruget ikke omfattet af IE-Direktivet.

Klagevejledning og offentliggørelse

Herning Kommune har givet miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnghøj. Miljøgodkendelsen er givet i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009.

Det er muligt at klage over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. Miljøgodkendelsen bliver offentliggjort på Herning Kommunes hjemmeside www.herning.dk under "Offentliggørelser og høringer" og "Landbrug" den 24-09-2015. Der kan klages i 4 uger. Klageberettigede er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen samt visse organisationer, alle som er angivet i husdyrlovens §84-87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Herning Kommune i Klageportalen.

Klagen skal være tilgængelig for Herning Kommune i Klageportalen (det vil sige, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen) senest den 22-10-2015.

Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Herning Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Herning Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis afgørelsen påklages, bliver det meddelt ansøger.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor miljøgodkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen
Pernille Kjeldsen
Miljøtekniker
Miljømedarbejder, Herning Kommune
Miljø og Klima, Landbrugsteam

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Nedenstående er orienteret om udkast til miljøgodkendelsen:

Ansøger

- Ørnhøj Drift ApS, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj, E-mail lofstedt@dlgtele.dk
- Peder Chr. Thomsen, Jysk Landbrugsrådgivning, John Tranums Vej 25, 6705 Esbjerg, E-mail pct@jlbr.dk

Ejere af forpagtningsaftaler:

- Andreas Knudsen, Brohusvej 5, 6973 Ørnhøj
- Herning Kommune, Torvet, 7400 Herning
- Charles Halkjær, Halkjærvej 19, 6973 Ørnhøj
- Annette Sahlholt Mcwhan, Halkjærvej 23, 6973 Ørnhøj arealet ligger på Galtmosevej 8, 6973 Ørnhøj
- Bent Bech Jensen, Mosevænget 32, 6973 Ørnhøj
- Lind Jensen Holding Aps, Kroghusvej 7, 6940 Lem arealet ligger på Torstedvej 3, 6973 Ørnhøj
- Trolldoft krat, Elverhøj 8, 7500 Holstebro arealet ligger på Brohusvej 12a, 6973 Ørnhøj
- Jørn Lauritsen, Højmosevej 5, 6971 Spjald
- Henrik Aas Højer, Mosevænget 28, 6973 Ørnhøj
- Nr. Mosebjerg v/ Henrik Skjerk Christensen, Bjørneklovej 9, 4000 Roskilde, beliggende på Trolldoftvej 10 6973 Ørnhøj
- Jonna Hansen, Mosevænget 30, 6973 Ørnhøj
- Karsten Klinkby, Brohusvej 14, 6973 Ørnhøj

Naboer og andre væsentlige interessenter (vejledende konsekvenszone 530 m, men udkastet er sendt ud naboer i en afstand på op til 800 m)

- Vera Jensen, Kroghusvej 5, Højmark, 6940 Lemvig
  - Lone Birgitte Philip Kølle, Lærkevænget 16, 2970 Hørsholm (Halkjærvej 27)
  - Kurt Simon Kjeldgaard, Ravnsbjergvej 8, 6971 Spjald
  - Leo Hans Kjeldgaard, Tjørnevej 1, 6971 Spjald
  - Andreas Knudsen, Brohusvej 5, 6973 Ørnhøj
  - Boet efter Erling Mouridsen Spaabæk, Torstedvej 3, 6973 Ørnhøj
  - Boet efter Anita Poulsen, Nørhedevej 8, 6973 Ørnhøj
  - Ann-Marie Halkjær, Nørhedevej 1, 6973 Ørnhøj
  - Niels Noer Høgild, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj
  - Susanne og Leif Hansen, Nørhedevej 13, 6973 Ørnhøj
  - Karen Nyborg Andersen, Skolebakken 2, 6940 Lemvig (Nørhedevej 12)
  - H.J.E. ApS, Platanhaven 78, 2600 Glostrup (Brohusvej 14A)
  - Jørgen Vesterdal Jørgensen, Kovangen 619, 3480 Fredensborg (Brohusvej 3C)
- Ringkøbing/ Skjern kommune E-mail: land.by.kultur@rksk.dk

Nedenstående er orienteret om meddelelse af miljøgodkendelsen:

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 84:

Ansøger

- Ørnhøj Drift ApS, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj, E-mail lofstedt@dlgtele.dk
- Peder Chr. Thomsen, Jysk Landbrugsrådgivning, John Tranums Vej 25, 6705 Esbjerg, E-mail pct@jlbr.dk

Ejere af forpagtningsaftaler:

- Andreas Knudsen, Brohusvej 5, 6973 Ørnhøj
- Herning Kommune, Torvet, 7400 Herning
- Jens Charles Halkjær, Halkjærvej 19, 6973 Ørnhøj
- Annette Sahlholt Mcwhan, Halkjærvej 23, 6973 Ørnhøj arealet ligger på Galtmosevej 8, 6973 Ørnhøj

- Bent Bech Jensen, Mosevænget 32, 6973 Ørnhøj
- Lind Jensen Holding Aps, Kroghusvej 7, 6940 Lem arealet ligger på Torstedvej 3, 6973 Ørnhøj
- Trolldoft krat, Elverhøj 8, 7500 Holstebro arealet ligger på Brohusvej 12a, 6973 Ørnhøj
- Jørn Lauritsen, Højmosevej 5, 6971 Spjald
- Henrik Aas Højer, Mosevænget 28, 6973 Ørnhøj
- Nr. Mosebjerg v/ Henrik Skjerk Christensen, Bjørneklovej 9, 4000 Roskilde, beliggende på Trolldoftvej 10 6973 Ørnhøj
- Jonna Hansen, Mosevænget 30, 6973 Ørnhøj
- Karsten Klinkby, Brohusvej 14, 6973 Ørnhøj

Naboer og andre væsentlige interessenter

- Ann-Marie Halkjær, Nørhedevej 1, 6973 Ørnhøj
  - Marlene og Bjarne Gilbjerg, Nørhedevej 7, 6973 Ørnhøj
  - Ingrid og Henrik Jensen, Nørhedevej 9, 6973 Ørnhøj
  - Anders Just, Nørhedevej 11, 6973 Ørnhøj
  - Susanne og Leif Hansen, Nørhedevej 13, 6973 Ørnhøj
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-mail: senord@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@aeraadet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-mail: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Herning. E-mail: herning@dof.dk
- Foreningen af bredejere ved Gødstrup Sø. E-mail: bestyrelsen@goedstrupsoe.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-mail: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Ringkøbing/ Skjern kommune E-mail: land.by.kultur@rksk.dk
- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-mail: museummidtjylland@museummidtjylland.dk
- Ørnhøj Vandværk amba, Raunsbjergvej 15, 6973 Ørnhøj. Mail: lnbertelsen@dlgmail.dk

Vilkår for husdyrproduktion på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj

I vilkårsdelen fremgår de betingelser, hvorunder husdyrbruget skal drives. Grundlaget for miljøgodkendelsen fremgår af ansøgningen og kvægbruget skal drives i overensstemmelse hermed. Der gøres opmærksom på at eventuelle lovkrav fra andre love skal overholdes, selvom disse ikke er medtaget her.

Drift og indretning

1. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt når bygge- og anlægsarbejdet er iværksat eller når dyreholdet overskrider nudriften 411 malkekøer, 40 kalve (0-2 mdr.), 20 Kvier (24-25 mdr.), 50 tyrekalve (40-55 kg) efter at miljøgodkendelsen er meddelt bortfalder
2. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
3. Ved ophør med husdyrproduktion, skal der udføres begrænsende foranstaltninger mod forurening:
  - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning. Husdyrgødningen bortskaffes efter gældende regler.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativene.

Ørnhøj Drift ApS, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj, hvor der er ansøgt om en § 12 godkendelse. Alle udbringningsarealer, ejende og forpagtede arealer vurderes samlet i denne miljøgodkendelse.

Som følge af vilkår 1, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke er blevet udnyttet inden for 2 år. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte dyrehold opstaldet på ejdommen. Det er en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt er afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil miljøgodkendelsen blive anset for bortfaldet.

Den ansvarlige for overholdelse af vilkårene er ejer af ejendommen.

Årsproduktion

4. Tilladt årsproduktion:
- 560 årskøer, tung race (11.000 kg mælk/ årsko)
  - 190 småkalve, tung race (0 – 6 mdr.)
  - 80 kvier, tung race (18-24 mdr.)
  - 20 kvier, tung race (24-25 mdr.)
  - 280 tyrekalve, tung race (40 – 55 kg)

Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit nr.	Dyrehold og staldtype	Vægt/ aldersgrænser	Antal dyr	Antal DE
Stald 1	Malkeko, på fast gulv med skrabning hver anden time	(11.000 kg mælk)	300	436,13
Stald 2	Malkeko på dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	(11.000 kg mælk)	30	43,61
Stald 2	Kvier på dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	(24-25 mdr.)	20	12,09
Stald 2	Småkalve på dybstrøelse	(2 – 6 mdr.)	140	40,13
Stald 3a	Malkeko, på fast gulv med skrabning hver anden time	(11.000 kg mælk)	35	50,88
Stald 3b	Malkeko på dybstrøelse, lang ædeplads m spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	(11.000 kg mælk)	20	29,08
Stald 5	Malkeko, på fast gulv med skrabning hver anden time	(11.000 kg mælk)	175	254,41
Stald 5	Kvier på fast gulv med skrabning hver anden time	(18-24 mdr.)	80	43,87
Kalvehytter	Småkalve på dybstrøelse	(0 – 2 mdr.)	50	11,84
Kalvehytter	Tyrekalve, dybstrøelse	(40 – 55 kg.)	280	2,75
I alt				924,78

5. Nedgang i mælkeydelsen må ikke konverteres til flere dyr
6. Beregningen af dyreenheder for køerne er sket med baggrund i mælkeydelsen på 11.000 kg mælk. Såfremt mælkeydelsen overstiger dette,
- a. Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af køer, kvier eller kalve, så den tilladte husdyrproduktion på 924,78 DE ikke overstiges **eller**
  - b. Skal ejer anmelde og Herning Kommune skal godkende en forøgelse af harmoniarealet **og / eller**
  - c. Skal der ske en anden afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal godkendes af Herning Kommune

Antallet af dyr angiver den tilladelige produktionsstørrelse. De angivne dyreenheder er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse⁴.

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 594 af 4. maj 2015 med efterfølgende ændringer

Der er i ansøgningen taget højde for mælkeydelsen i forhold til beregning af dyreenheder. For at sikre, at eventuel faldende mælkeydelse ikke omsættes til ekstra køer, er det stillet vilkår til dette. Årsagen er, at disse ekstra dyreenheder hverken indgår i ammoniak og lugtgeneberegninger fra ejendommen eller beregningerne for kvælstof og fosfor i gødningen.

Ved stigende mælkeydelse skal ejer sikre, at de ekstra DE i husdyrgødning afsættes som angivet under vilkår 6 a, b og c. Så længe der kun er tale om en øget mælkeydelse, påvirker det kun beregningen af dyreenhederne. Dette vilkår er stillet for at give ansøger mulighed for at videreudvikle sin besætning.

Ved små ændringer i produktionen skal der indsendes dokumentation for, at der ikke sker en stigning i lugt, ammoniak kg P/DE ab lager og DE.

Staldinventar og drift

7. Krybberester og foderaffald skal opbevares på en støbt plads med afløb til gyllebeholder.

For at hindre udvaskning af næringsstoffer, er der stillet vilkår om, at krybbeaffald og foderrester skal opbevares/placeres på en støbt plads med afløb til gyllebeholder.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

8. Der skal indsættes stationære spalteskrabere på alle sengestalde (stald nr. 1,3a og 5) med fast gulv.
  - a. Skrabe anlægget skal være i drift fra det øjeblik, hvor der indsættes dyr i staldene
  - b. Skrabe anlægget skal være forsynet med timer.
  - c. Skrabe anlægget skal skrabe staldgulvet mindst hver 2. time døgnet rundt.
  - d. Skrabe anlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.
  - e. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget og forevises på Herning Kommunes forlangende.
  - f. Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2 gange
9. Gyllebeholder (bygning nr. 9,10,11 og 13) skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt efter Teknologiblad "Fast overdækning af gyllebeholder" af 11.11.2010.
  - a. Den faste overdækning skal være etableret senest 6 mdr. efter godkendelsen er meddelt.
10. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
11. Skader på teltoverdækningen skal så vidt muligt repareres inden for en uge efter skadens opståen.
12. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal Herning Kommune straks underrettes herom.
13. I dybstrøelsesstalde og i kalvebokse skal der strøs halm eller andet tørstof, i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmatten altid er tør i overfladen.

Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides. På kvægbrug, hvor der er over 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen, fastholdes det generelle ammoniakreduktionskrav dog på 15%.

Opførsel af ensilageplads og udsprinklingsanlæg

14. Anlæg til udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo/ensilageplads/plansiloanlæg skal dimensioneres og benyttes i henhold til Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05 "Udsprinkling af ensilagesaft og restvand".

Der er etableret en samletank er på 680 m³.

Tanken vil blive benyttet til opsamling af regnvand fra ensilagepladsen og øvrige pladser. Der vil ligeledes blive ledt tagvand til samletanken fra bygning 1,2 og 3. Der vil i alt blive opsamlet fra 18.382 m². Jf. Landbrugets byggeblad nr. 103.09-05, skal samletanken være min 524 m³. Tanken er 146 m³ større, hvilket skyldes ønske om ekstra opbevaring til større regnskyl.

Ensilageplads og - stakke

15. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå fem år, før ensilage igen må placeres på samme sted.

Vaskeplads og afledning af vaskevand

16. Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en støbt plads med fast bund, hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlings- eller gyllebeholder.

Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder eller på godkendt udbringningsareal. Brug af vaskeplads skal ske som beskrevet i Herning Kommunes samlede vurdering. Udbringning skal ske jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

Gødningsopbevaring

17. Markstakke må ikke placeres inden for 100 meter fra ikke-landbrugspligtige nabobeboelser / landbrugspligtige nabobeboelser.

Jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 13. Stk. 2. Må Markstakke/kompost højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og markstakkene må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.

Gyllehåndtering

18. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
19. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne, som har påmonteret sugepumpe og tilbageløb, således at spild af husdyrgødning undgås.

Det skal sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Overpumpningen af gylle skal derfor foregå under opsyn.

Uheld og driftsforstyrrelser

20. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig for de ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Den skal findes i et sprog, der forstås af de ansatte. Beredskabsplanens indhold skal udleveres til en eventuel indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Det er Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er BAT og derudover vil være til stor hjælp for landmanden, hvis der skulle ske et uheld.

Tankning af diesel- og fyringsolie

21. Tankning af diesel- og fyringsolie skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund. Tankningen skal ske under opsyn.

Herning Kommune har stillet vilkår om, at tankningsområdet for brændstof skal være udformet sådan, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Vilkåret er stillet, da der er stor risiko for spild på jorden, der hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes med brændstof.

Skadedyr

22. På husdyrbruget skal der foretages effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Herning Kommune gør opmærksom på, at opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes. Endvidere skal gener fra fluer bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles der vilkår til dette.

Lugt

23. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene, udenomsarealer og fodringsanlæg holdes rene.

Støj

24. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden⁵ inden for den pågældende periode:

Dag	Kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	Kl. 18-22	45 dB(A)	(1 time)
Nat	Kl. 22-07	40 dB(A)	(1/2 time)
Lørdag	Kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	Kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	Kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

Udarbejdelse af handleplaner ved uforudsete gener

25. Hvis Herning Kommune vurderer, at eventuelle klager om støj-, lugt-, støv- og/eller lysgener er velbegrundede, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan og eftervise at de stillede krav er overholdt. Handlingsplanen skal godkendes af Herning Kommune.
26. Udgiften til støjmålingerne afholdes af ansøger og udføres i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger.

Udbringningsarealer

27. Udbringningsarealet må tilføres husdyrgødning svarende til 2,3 DE/ha. Der må maksimalt tilføres 85.046 kg N og 12.751 kg P.
28. Udbringningsarealerne skal dyrkes med K12 - sædskifte, der danner grundlag for beregningerne, således at reglerne for anvendelse af 2,3 DE pr ha overholdes.

⁵ Midlingstiden er gennemsnitlig støj over tid kombineret med middelværdien over tid.

29. Der skal til enhver tid kunne forevises et særskilt dokument for, at de arealer, der er vurderet på i godkendelsen ikke modtagere mere tilføres 85.046 kg N og 12.751 kg P, samt at arealerne drives med K12 sædskifte og at der anvendes max 2,3 DE pr. ha

Overholdelse af beskyttelsesniveauerne er under den forudsætning, at de standardsædskifter og gødningstiltag, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af fosfor- og kvælstofbelastningen fra husdyrbruget, overholdes. For at sikre, at dette er overholdt, er der stillet vilkår til dokumentation af sædskifte og gødningsplaner på alle ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Ændring af udbringningsarealer: Såfremt der sker ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Herning Kommune efter bestemmelserne i §§ 25-26 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Kommunen skal derefter vurdere om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jf. § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis disse som minimum dækker samme areal, og at disse ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem ejendommens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående miljøgodkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Vilkår fra Ringkøbing/Skjern Kommune

30. På husdyrbrugets udbringningsarealer må der i alt udbringes kvæggylle/dybstrøelse svarende til 2,3 DE/ha
31. Plantedirektoratets gældende regler for landbrugsbedrifter, der mp udbringe en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha pr. planperiode skal overholdes.
32. Udbringningsarealernes nitratudvaskning til overfaldevand må ikke overstige, hvad der svarer til planteavlensniveau i opland til Ringkøbing Fjord.
33. Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen, jf. kapitel 7 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1283 af 8. december 2014. Kommunen vurderer herefter, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare.
34. Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet af vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftig regnskyl/store nedbørsmængder.

Egenkontrolvilkår

35. Herning Kommune skal straks orienteres om følgende forhold:
  - Ejerskifte af virksomhed
36. **Skrabeanlæg, varmegenindvindning, mælkekøleanlæg.** skal kontrolleres af autoriseret firma 1 gang årligt, således at anlægget altid kører energimæssigt og miljømæssigt forsvarligt. Ved tilsyn skal kvittering for serviceeftersyn fremvises.

37. Egenkontrol fast overdækning

- a. Der skal føres en logbog for gyllebeholdere med fast overdækning, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn og forevises på Herning Kommunes forlangende. Logbogen skal startes så snart der er etableret fast overdækning på tankene (senest 6 mdr. efter godkendelsen er meddelt)
- b. Rapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på Herning Kommunes forlangende.
- c. Indtil tankene er etableret med fast overdækning skal gældende lovgivning om logbog over flydelagets tæthed overholdes.

38. Ammoniakreducerende teknologi

- a. **Skrabe anlæg til fjernelse af husdyrgødning.** Enhver type af driftsstop over 24 timer af skrabe anlægget noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil.

39. Forbrug af vand og energi

- a. Der skal på ejendommen foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i ejendommen gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal senest den 1. januar 2016 og inden byggeriet påbegyndes indsendes som kopi til Herning Kommune.

40. Ensilageplads og udsprinkling

- a. Herning Kommune skal informeres, hvis der opstår uheld med overløb fra opsamlingsbrønden til udsprinklingsanlægget, sprængning af fødeledning til vandingskanonerne m.v., jævnfør beredskabsplanen

Affald

Ejendommen skal overholde Herning Kommunes erhvervsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen⁶.

Farligt affald skal i henhold til Herning Kommunes regulativ for erhvervsaffald⁷ bortskaffes til godkendte modtageanlæg og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører. Godkendte transportører og modtageanlæg kan findes på Herning Kommunes hjemmeside.

I henhold til bekendtgørelse om affald⁸, kan op til 200 kg farligt affald pr. år afleveres på Genbrugspladsen, men større mængder skal afhentes via en godkendt transportør.

Kvitteringer på korrekt bortskaffelse for affaldstyper under kategorien "farligt affald" skal gemmes i mindst 5 år og skal kunne forevises, når kommunen beder om det.

Virksomheder kan aflevere samme fraktioner som borgere, dvs. at virksomheder nu kan aflevere op til 10 asbestplader om året, men virksomheder kan fortsat ikke aflevere landbrugsplast og medicin fra landbrug og andre fraktioner, som almindelige borgere ikke har.

På genbrugspladserne i Herning, Aulum, Vildbjerg, Kibæk og Sdr. Felding udleveres der kvittering ved aflevering af farligt affald, som fx spildolie (i max 25 l emballage), oliefiltere, akkumulatorer, spraydåser, malingsrester, tomme oliedunke og kemikalierester (pesticidaffald).

⁶ Affaldsbekendtgørelse nr. 1309 af 18. dec. 2012 med efterfølgende ændringer

⁷ § 12 i Herning Kommunes regulativ for erhvervsaffald udstedt den 1. januar 2012

⁸ § 40 stk. 5 i bekendtgørelse om affald nr. 1309 af 18. december 2012

Følgende må **ikke** afleveres på genbrugspladsen:

Affaldstype	Afleveringssted
– Medicinrester	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
– Kanyler	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
– Landbrugsplast	Leveres til godkendt modtager, fx Østdeponi
– Udtjente maskiner og udstyr	Skrothandler

Afhentning af farligt affald, der ikke modtages på genbrugspladsen skal ske af godkendte transportører.

Registrering af affaldsproduktionen betragtes som BAT. Ejeren får derved mulighed for at skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen.

Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, udtalelse fra Herning Kommunes Naturteam, samt Herning Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold, har Herning Kommune vurderet, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse:

- at udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier
- at driften kan ske uden væsentlige gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- at husdyrbruget drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik
- at der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne, hvorfor Herning Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget på en række vilkår. I det følgende uddybes den samlede vurdering af det ansøgte.

Dispensation

Der er i 2010 i forbindelse med den bortfaldne godkendelse, givet en dispensation til at ligge en ensilageplads indenfor 15 meter af fællesprivat vej. Denne plads er etableret, hvormed dispensation fra denne godkendelse er taget i brug.

Undersøgte alternativer

I skema nr. 73020 vers 2: indsendelse den 12-05-2015.

Forudsætningerne for den ansøgte udvidelse er at skabe en rentabel produktion på ejendommen. Grundlaget herfor er skabt gennem udvidelse af udbringningsarealer i form af tilkøb, forpagtning, således at udbringningsarealet er på i alt 406,11 ha. Det har givet mulighed for at fuld udnyttelse af eksisterende bygninger på ejendommen. En rentabel produktion anses ikke for realistisk uden udvidelse af dyreholdet. 0-alternativet er således ikke et reelt alternativ.

Alternativt kunne ansøger have satset på udvidelse på en anden ejendom. Men dette vurderes ikke at være realistisk blandt andet pga. ekstra transportarbejde, samt en langt mere besværlig daglig drift. Derudover er der ikke pt. staldanlæg på den anden ejede ejendom, Sandbækvej 6, 6971 Spjald. Der opstales en del af bedriftens kvier på Sandbækvej 6, som er beliggende i Ringkøbing/Skjern Kommune. Alternativet anses derfor ikke at være et realistisk alternativ. Således er dette ikke undersøgt nærmere. Det bemærkes hertil, at den ansøgte udvidelse vurderes at ske på en gunstig lokalitet i forhold til naboer mv. Herning Kommune vurderer, at der er taget de nødvendige alternativer i betragtning og vurderer ikke det beskrevne alternativ, som værende bedre end det ansøgte projekt.

Kommentarer ved høring til udvidelsen

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring i 6 uger fra 16-07-2015 til 27-08-2015,

Der er indkommet bemærkninger i høringsfasen fra følgende naboer:

- Ann-Marie Halkjær, Nørhedevej 1, 6973 Ørnhøj
- Marlene og Bjarne Gilbjerg, Nørhedevej 7, 6973 Ørnhøj.
- Ingrid og Henrik Jensen, Nørhedevej 9, 6973 Ørnhøj.
- Lisbeth og Anders Just, Nørhedevej 11, 6973 Ørnhøj.
- Sussanne og Leif Hansen, Nørhedevej 13, 6973 Ørnhøj.

De fremsendte bemærkningerne kan ses på bilag 8 og Herning Kommunes svar ses på bilag 9.

Udtalelse fra andre myndigheder

Arealer i Ringkøbing/Skjern Kommune

Da dele af udbringningsarealerne, mark.nr. 120-0, 121-0, 124-0, 124-1, 126-0, 128-0-129-0, ligger udenfor Herning Kommune, er Ringkøbing/Skjern Kommune blevet bedt om en udtalelse jf. § 46 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Udtalelsen er vedlagt som bilag 7.

De ikke lovmæssige foreslåede vilkår, som Ringkøbing Skjern ønsker at stille, er efterfølgende indarbejdet i denne godkendelse.

Ringkøbing-Skjern kommune gør opmærksom på, at beregningerne i den fremsendte ansøgning er relateret til egne og forpagtede arealer på Nørhedevej 10, Ørnhøj. Ringkøbing-Skjern Kommune har derfor, vurderet af tilførslen af husdyrgødning til egnede/forpagtede arealer, er holdt op mod de generelle harmoniregler samt klassificeringen af arealets sårbarhed.

Arealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune udgør cirka 39,1 ha ud af et samlet eget areal på 406,11 ha. De pågældende arealer modtager gødning svarende til 2,3 DE/ha.

Konklusion

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at den ansøgte drift af aftalearealet beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune kan tillades, da driften ikke vil påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Vurderingerne i denne godkendelse omfatter herefter kun de ejede og forpagtede udbringningsarealer, der er beliggende i Herning Kommune.

Aftalearealer

Ansøger ejer eller forpagter selv alle udbringningsarealer, hvorfor der ikke er aftalearealer i det ansøgte projekt.

Vurderingsgrundlag

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger fra ansøger og miljøkonsulent
- Besigtigelse af husdyrbruget, møder med ansøger og dennes miljøkonsulent
- Herning Kommunes oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget
- Målsætninger og retningslinjer fra Herning Kommuneplan 2013 - 2024/ Naturplaner
- Vandplaner 2009-2015

Redegørelse om ikke-samdrift

Ørnhøj Drift ApS, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj driver 2 ejendomme med kvæg. På hovedejendommen Nørhedevej 10, er der småkalve og malkekøer og lidt af kvierne, mens der på Sandbækvej 6, Spjald er opstaldet de kvier der ikke er plads til på Nørhedevej 10. Småkalvene flyttes til Sandbækvej 6, når det er ca. 6 mdr. gamle og vender tilbage til Nørhedevej 10 når de er mellem 18 og 24 mdr. gamle med henblik på kælvning.

De fleste kvægbrug med flere ejendomme har som udgangspunkt kun et CVR-nummer. Det betyder, at der er fælles udspretningsarealer.

Hvis arealerne fortsat bliver drevet under samme CVR-nummer vil der ved udarbejdelse af gødningsregnskabet blive lavet en særskilt redegørelse for driften af de arealer, der indgår i miljøgodkendelsen på Nørhedevej 10.

Som det fremgår af ansøgning nr. 73020 (indsendt via Husdyrgodkendelse.dk), udsprede al husdyrgødningen fra Nørhedevej 10 på egne/forpagtede arealer og 8,6 DE af den gødning der produceres på Sandbækvej 6. Den øvrige gødning på Sandbækvej 6 udsprede på andre arealer end dem i denne godkendelse.

De to ejendommen er derfor adskilt rent areal og gødningsmæssigt, så der skal udarbejdes en gødningsplan /gødningsregnskab for hvert af de 2 ejendommen, eller alternativt skal der kunne redegøres/dokumenteres at vilkårene i denne godkendelse.

På baggrund af det anførte i afsnittet omkring samdrift vurderer Herning Kommune, at der ikke er tale om samdrift i miljømæssig forstand mellem Sandbækvej 6, Spjald og Nørhedevej 10, Ørnholm.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Dispensationer

Herning Kommune meddelte i 2010 dispensation iflg. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrugs § 9 stk. 3 fra afstandskravet på 15 m fra ensilagepladserne til privat fællesvej.

Begrundelsen for dispensationen kan ses s. 23-24.

Ejendommens beliggenhed

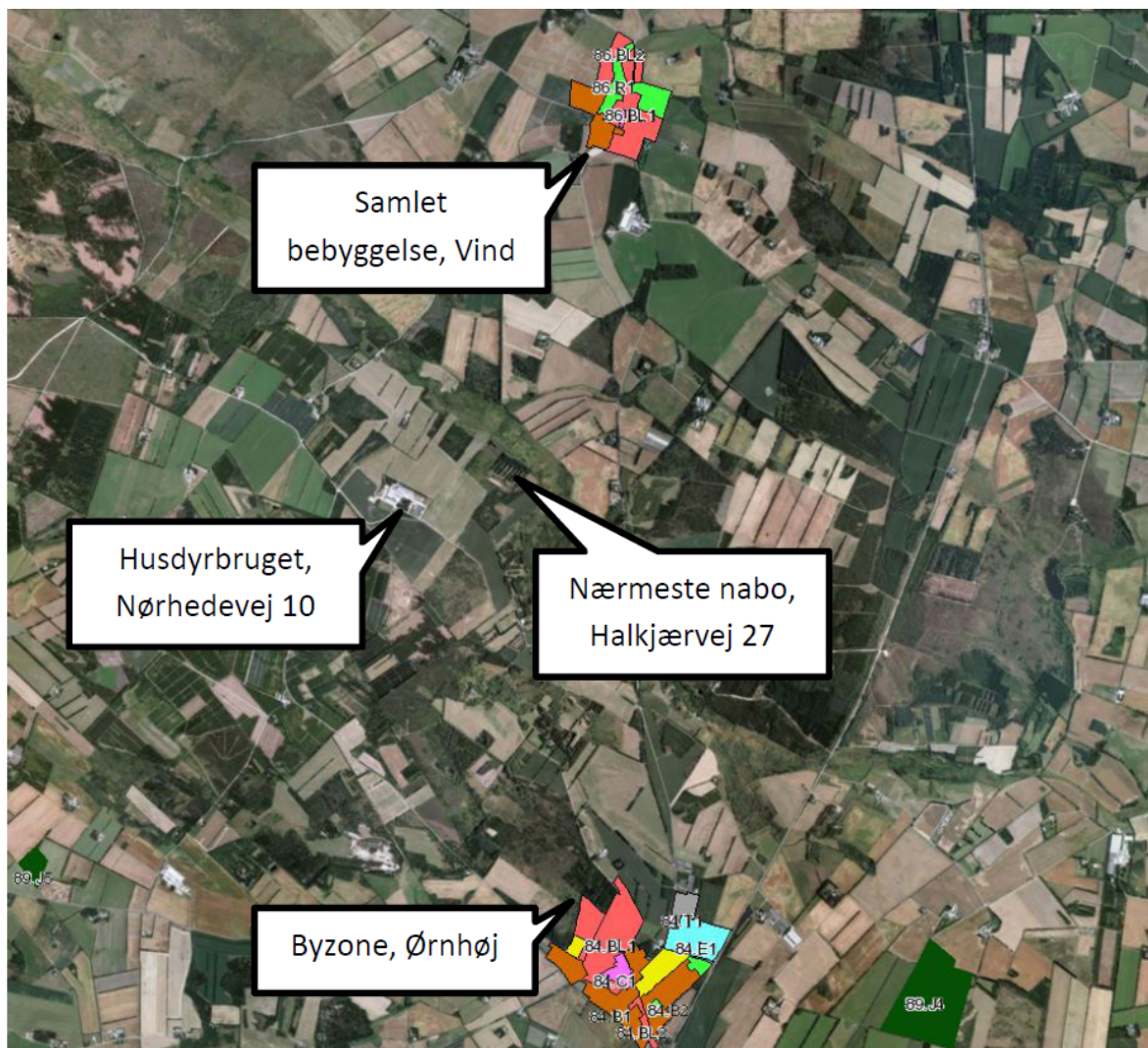
Anlæggets beliggenhed

Jævnfør §20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening, eller væsentlige gener for omgivelserne, begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

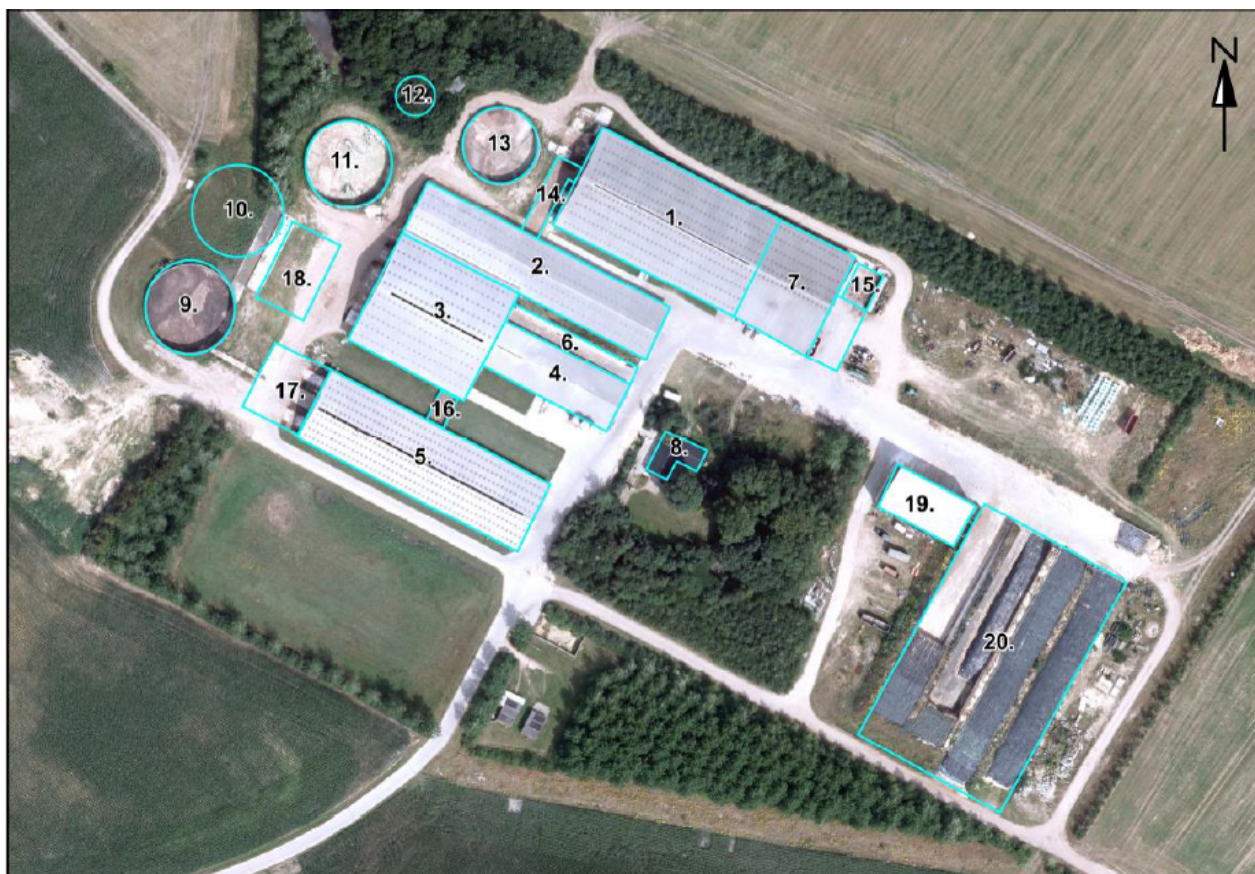
Jf. § 4 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. er det ikke tilladt at etablere anlæg, ændre eller udvide eksisterende dyrehold i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse

Husdyrbruget ligger på adressen Nørhedevej 10, 6973 Ørnholm, og ligger ca. 3,3 km nordvest for Ørnholm, som er nærmeste byzone. Nærmeste samlede bebyggelse er Vind, som ligger ca. 3 km nordøst for husdyrbruget. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Halkjærvej 27, som ligger 675 m nordøst for husdyrbruget,

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet er der søgt om tilladelse til at opføre møddingsplads (bygning 18). Pladsen ønskes placeret vest for staldanlæggene. Den nye møddingsplads, bygges sammen med ejendommens eksisterende gødningsopbevaringsanlæg og falder derfor visuelt sammen med det samlede staldanlæg og kan ikke ses fra offentlig vej.

Den eksisterende plansilo (bygning 20) ligger mindre end 15 m til den private fællesvej. Der er tale om en eksisterende og lovlig opført byggeri. Herning Kommune har i 2010 meddelt dispensation for afstandskravet. De oversigtsbillede næste side.

Tabel 1, Afstandsforhold fra nybyggeri (Ny møddingsplads)

Anlægstype	Afstandskrav	Målt afstand fra nybyggeri
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter	133
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter	3,8 km
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 meter	600
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 meter	44
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	Over 25 meter
6) Beboelse samme ejendom	15 meter	129
7) Naboskel	30 meter	Over 30 meter
8) Nærmeste nabo	50 meter	840 meter

Herring Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg - efter etablering af møddingsplads- vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Herring Kommune vurderer endvidere, at udvidelsen er erhvervmæssig nødvendig jf. ansøgers beskrivelse af alternativer. Der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven. Herring Kommune vurderer, at afstandskrav jf. husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Bygnings nr.	Anvendelse
	Oversigt over husdyrbrugets bygninger.
1	Kostald hvor der fremover vil gå 300 køer, tung race (11.000 kg EKM) i sengestald med fast gulv, skrabning hver 2. time
2	Stald til drægtige dyr og kalve. I stalden vil der i fremtiden gå 30 køer, tung race (11.000 kg EKM) og 20 kvier (24-25 mdr.) på dybstrøelse med lang ædeplads, fast gulv. Derudover går der 140 småkalve (2-6 mdr.) på dybstrøelse (hele arealet).
3	Kostald hvor der fremover vil gå 35 køer, tung race (11.000 kg EKM) i sengestald med fast gulv med skrabning hver 2. time, og 20 køer i dybstrøelse med lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)

4	Malkestald
5	Stald til køer og kvier. I stalden vil der fremover være 175 køer, tung race (11.000 kg EKM) og 80 kvier (18-24 mdr.) i sengestald med fast gulv, skrabning hver 2. time
6	Plads til kalvehytter. Her vil der fremover gå 50 kalve (0-2 mdr.) og 280 producerede tyre (40-55 kg) på dybstrøelse (hele arealet)
7	Maskinhus
8	Stuehus
9	Gylletank 4.000 m ³ med fast overdækning
10	Gylletank 4.280 m ³ med fast overdækning
11	Gylletank 4.000 m ³ med fast overdækning
12	Beholder til overfladevand 680 m ³
13	Gyllebeholder 3.000 m ³ med fast overdækning
14	Drivgang mellem bygning 1 og 2
15	Vaskeplads på 140 m ²
16	Drivgang mellem bygning 3 og 5
17	Befæstet areal på 572 m ²
18	Ny møddingsplads på 510 m ²
19	Silohus
20	Plansiloer

Det faste gulv i bygning 1, 3 og 5 skrabes hver 2. time. Der er indregnet en skrabeeffekt på 20 % i ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk. Natur- og Miljøklagenævnet har i oktober 2014 truffet afgørelsen NMK-131-00186, hvor det anføres, at "Skrabning er en del af staldsystemet "fast gulv", da det i praksis ikke er muligt at anvende et "fast gulv" uden skrabning.

Der er Herning kommunes opfattelse efter ved selvsyn at kunne konstatere, at der er en effekt ved skrabning hver anden time døgnet rundt. Da der i følgen Natur- og Miljøklagenævnet kan gives en effekt af ekstra skrabning på faste gulve, og da dette er konstateret ved tilsyn, gives der skrabeffekt på 20 %, hvis skrabefrekvensen øges til 12 gange i døgnet.

I bygning 2 er staldsystemet dybstrøelse med lang ædeplads med fast gulv. Det faste gulv skrabes manuelt, da stalden anvendes til højdægtige køer og kvier. Automatisk skrabning vil ikke være hensigtsmæssigt i denne stald, da det vil kunne påføre skader på dyrene, og dermed give en forringet dyrevelfærd.

Den nyeste gyllebeholder (bygning 10) samt beholderen til overfladevand (bygning 12) fremgår ikke af luftfotoet, men begge er etablerede. Alle gyllebeholdere får etableret fast overdækning.

Plansiloanlæg med stationært udsprinklingsanlæg

Pt. opbevares alt ensilage i plansiloer og på husdyrbruget.

Der er en samletank på 680 m³ til opsamling af regnvand med henblik på udsprinkling. Tanken benyttes til opsamling af regnvand fra ensilagepladsen og øvrige pladser. Der opsamles ligeledes tagvand til samletanken fra 5 ud af de 6 bygninger.

Der vil i alt blive opsamlet fra 18.382 m². Jf. Landbrugets byggeblad skal samletanken være min 524 m³. Tanken er 156 m² større, hvilket skyldes ønske om ekstra opbevaring fra større regnskyl. Tanken er tidligere anmeldt til miljøafdelingen og ligeledes byggeafdelingen. Tanken ønskes dog større, da regnvand ligeledes tilføjles.

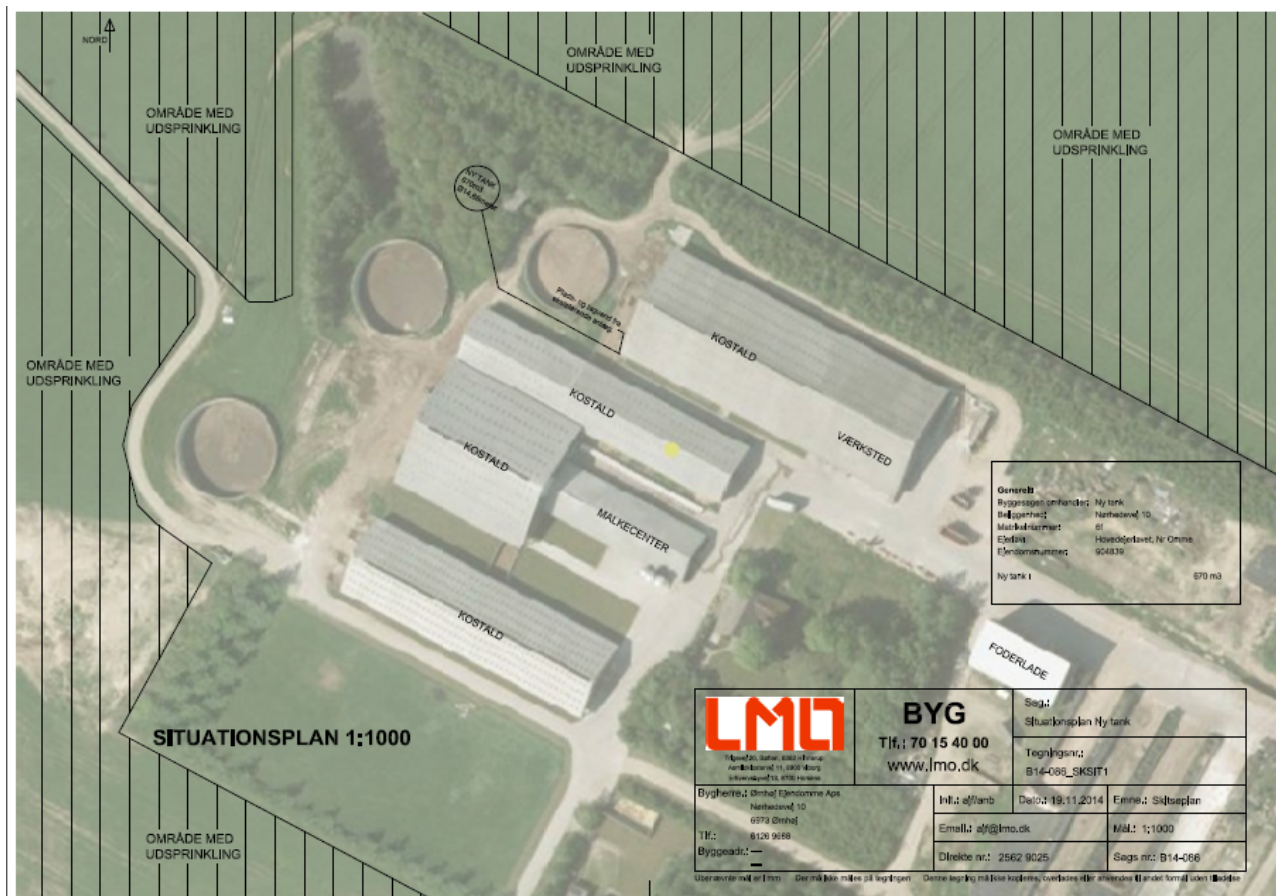
De flytbare sprinklere kan flyttes rundt på et 239.054 m² stort udsprinklingsareal.

Jf. Herning Kommunes "Procedure for behandling af ansøgningerne om tilladelse til udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og

ensilageplads”, skal det beskrives, hvordan der sikres mod overløb. Da der er kapacitet til godt 2 måneders nedbør i gennemsnit, vil risikoen for overløb være meget lille. Ved større snefald vil sne blive ryddet fra pladserne og dermed ikke bidrage med vand til beholderen. Løber beholderen over vil vandet kunne løbe ud på de omkringliggende arealer og evt. ned i vandhullet. Risikoen for overløb vurderes at være meget lille. Kort over arealer, der kan vandes med vand fra beholderen er vedlagt, se nedenfor.

Vandet fra opsamlingsbeholderen vil blive udvandet med et vandingsanlæg efter gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen

Landskabsvurdering / varetagelse af de landskabelige værdier

Landskabet er overvejende jævnt, og er præget af opdyrkede arealer, tilplantede læhegn og spredte gårde, og opleves som helhed ensartet i sit udtryk.

Nogle af de eksisterende bygninger er beliggende i særlig værdifulde interesse områder, men den planlagte nye møddingplads ligger udenfor det særlig værdifulde interesse områder. På baggrund af de forelagte planer af det fremtidige byggeri på Nørhedeve 10, vurderes det, at møddingsplads ikke vil give anledning til en væsentligt ændret oplevelse af landskabet. Det vurderes derfor også, at der ikke er behov for at foretage kompenserende indretninger for at nedtone den visuelle fremtoning af den planlagte møddingplads, da denne er beliggende skjult bag gylletankene af hensyn til oplevelsen af landskabet

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrbruget, samt møddingspladsen ikke vil forringe de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for området status.

Naboforhold

Lugt

Lugtgener fra anlæg

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^{15} pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Ved lugtgenestand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier, med hensyn til de tre forskellige områdetyper, netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^{15} pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Lugtgenestandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgenestanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgenestandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtavgivelsen.

Tabel 2, lugtgenegrænse for nabo, lokalplan, byzone, samlet bebyggelse:

Lugtgeneberegning	Beregnet genestand (m)	Faktisk afstand
Byzone (Ørnvej)	589,55	3,3 km
Samlet bebyggelse (Vind)	407,20	3,0 km
Enkelt bolig (Halkjærvej 27)	125,93	675 m

Oplysningerne om den kumulative effekt skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzonen, skærpes kravene til genestanden i forbindelse med ansøgningen. Da der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone, er der ikke nogen kumulativ effekt.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtavgivelse er beregnet ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 529,99 meter. (Konsekvensområde = $1,6 * (Q)^{0,6}$ hvor Q = lugtemissionen [LE/s] = 15.858,00 LE/s). Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Alle typer beboelse ligger udenfor genestanden og gyllebeholderne, som alle er overdækket, ligger mere end 300 meter fra nærmeste nabo.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende. Alle typer beboelse ligger udenfor genestalden, så udvidelsen af husdyrbruget vil ikke medføre væsentligt øgede lugtgener. Det må dog forventes, at beboelser indenfor konsekvensområdet vil opleve øget lugt, idet lugtgenestanden øges ved det ansøgte projekt, men lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt.

Støj

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet må det forventes at medføre mere støj, både fra dyrene og de medfølgende aktiviteter.

De væsentligste støjkloder vil være:

- Støj fra stalde
- Malkecenteret i kostalden
- Antallet af malkninger pr dag vil stige
- Foder blandes morgen og formiddag i tidsrummet kl. 06.00-12.00.

- Flere transporter

Følgende tiltag mod støjkilder er vurderet til at have en positiv effekt:

- at kostalden er konstrueret med naturlig ventilation
- at det automatiske malkesystem er placeret inde i stalden med lav støjfrekvens til følge (det forventes ikke at kunne høres uden for bygningen)

Når udvidelsen er foretaget, kan der forekomme mere kørsel af foder, gylle og til/fra staldafsnittene end tidligere.

Dette burde blive kompenseret ved mindre flytning af dyr, mindre kørsel af fast gødning.

I nudrift er markstakke med foder placeret umiddelbart nord vest for ejendommen.

Herning Kommune vurderer, at med en placering af den nye møddingsplads umiddelbart vest for ejendommen, vil støjpåvirkningen af nærmeste nabo ikke ændres væsentligt, da transporten flyttes væk fra naboen. Det vurderes endvidere at ejendommens faste anlæg m.v. ikke vil give anledning til en ekstra støjpåvirkning af omgivelserne.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er ca. 17 km fra staldanlæggene. Staldanlæggene er placeret ca. 1,5 km fra nærmeste Natur 2000 område (habitatområde). På grund af den store afstand fra staldanlægget, vurderer Herning Kommune, at udvidelsen af dyreholdet og de medførende aktiviteter ikke vil påvirke disse områder.

Herning Kommune vurderer samlet, at ejendommens faste anlæg m.v. ikke vil give anledning til væsentlig øget støjpåvirkning af omgivelserne. Skulle der mod forventning opstå støjproblemer, skal ansøger udarbejde en handleplan til afhjælpning af disse.

Støv

En udvidelse af dyreholdet vil oftest medføre flere transporter til og fra bedriften og dermed mere støv på grusveje. Der er en grusvej fra den offentlige vej ind til ejendommen, så ved tørt vejr kan transporter til ejendommen medføre støv på grusvejen. Endvidere vil der være støv fra ejendommen i forbindelse med indblæsning af foder og håndtering af halm. I høstsæsonen vil der periodevis være mere støv. Nærmeste nabo ligger cirka 675 meter nordøst for ejendommen.

Grusvejen fra den offentlige vej ligger cirka 500 meter fra nærmeste nabo. Endvidere er der læhegn mellem vejen og nærmeste nabo.

Herning Kommune vurderer at transporter til og fra husdyrbruget samt indblæsning af foder ikke vil give væsentlige støvproblemer, på grund af udkørselsforhold fra ejendommen og placeringen af læhegn. Skulle der mod forventning opstå støvproblemer, skal ansøger udarbejde en handleplan til afhjælpning af disse.

Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr. Tilstedeværelse af skadedyr forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring staldene, og eventuelle problemer bekæmpes omgående. Ejer har oplyst følgende omkring skadedyrsbekæmpelse:

- Der holdes orden og ryddeligt
- Gulve fejes/rengøres
- Vegetation langs bygninger fjernes
- Døre og porte holdes så vidt muligt lukkede
- Oplag sættes på paller, strøer

Fluer

Til bekæmpelse af fluer anvendes sprøjtemiddel. Der anvendes desuden larvegift i dybstrøelse. Der anvendes kun godkendte midler til bekæmpelse af fluer.

Rotter

Rottebekæmpelse udføres af den kommunale skadedyrsbekæmpelse. Endvidere kommer skadedyrskontrollen to gange om året.

Hvis der konstateres rotter og andre skadedyr på ejendommen, skal Herning Kommunes Borgerservice straks skal kontaktes. Endvidere kommer skadedyrskontrollen to gange om året.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af flue- og skadedyr er tilstrækkelig. Der stilles dog vilkår om, at ansøger som minimum skal flue og skadedyrsbekæmpe jf., de fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, på ejendomme med husdyr.

Lys

Lyset i kostalden styrtes automatisk via censorsystem. Der er begrænset natlys. I kalveafsnittende er lyset er tændt i arbejdstiden. Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer

Herning Kommune vurderer, at da der på bedriften er automatisk lysstyring og begrænset natbelysning, forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omboende, eller hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer af bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

Døde dyr

De døde dyr opbevares på vest siden af gyllebeholder nr. 10. De døde dyr afhentes af DAKA.

Døde dyr afhentes hurtigst muligt, typisk først kommende hverdag, efter ansøger har tilmeldt dyret til afhentning. Dyrene bliver først slæbt ud af stalden kort tid før afhentning af DAKA. De døde dyr overdækkes med en presenning.

Herning Kommune vurderer, at idet de døde dyr overdækkes, indtil afhentning, i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej, bliver døde dyr opbevaret forsvarligt.

Transport

Ejendommen har 2 indkørsler til ejendommen. Trafikken ledes derfor ikke forbi nabo på Halkjævej 27, Ørnhøj.

I den ansøgte produktion øges antallet af transporter fra cirka 1260 til 1832 transporter årligt, svarende til 45 %. Det er primært antallet af transporter til kørsel af græs/majs, gyllekørsel og kørsel med dybstrøelse som øges.

De typer af transporter, der i antal vægter mest efter projektets færdiggørelse, er

- 670 transporter med foder (græs/majs)
- 700 transporter med gylle
- 100 transporter med dybstrøelse
- 182 afhentninger af mælk

I nedenstående tabel ses hvilken betydning udvidelsen af produktionen vil få for antallet transporter til og fra ejendommen.

Tabel 3, oversigt over antal transporter pr. år

Antal transporter	Nudrift	Ansøgt drift
Afhentning af mælk	182	182
Grovfoder (græs og majs)	300	670
Foder	52	52
Transport af husdyr til og fra ejendommen		
- Afhentning af tyrekalve	26	26
- Afhentning af dyr til slagt	26	12
- Flytning af dyr	52	26
Diesel	26	12
Fast besøg af dyrlæge	52	52
Kørsel af handelsgødning	4	4
DAKA	45	26
Afhentning af affald	26	26
Kørsel med markmaskiner	100	0
Transport af gylle fra gyllebeholder til udbringningsarealer	375	700
Transport af dybstrøelse	50	100
I alt	1316	1888

Herning Kommune vurderer, at på trods af en stigning på 45 % transporter, vil det ikke give store væsentlige gener for naboer, da udkørselsforholdene ligger væk fra nærmeste nabo.

Maskinstationen står for alt merarbejdet, og maskinstationens kørsler fordeler sig som beskrevet nedenfor:

Der produceres ca. 800 ton dybstrøelse, som køres væk i læs af 15 ton, hvilket medfører at der er 53 stk. transporter, årligt.

Der produceres ca. 18.000 ton gylle, som køres væk i læs af 34 ton (delvist i lastbil), hvilket medfører at der er 530 stk. transporter årligt.

Ca. 1/3 af transporterne kommer ikke på offentlig vej.

Påvirkning af jord

Håndtering og opbevaring af gylle

Overflytning af gylle fra stald til gyllebeholder

Gyllen pumpes fra stald til fortank til gyllebeholder. Overpumpningen foregår kun under overvågning.

Påfyldning af gyllevogne sker med sugekran og tilbageløb. Pumpen stopper automatisk når gyllevognen er fyldt. Derved sikres der mod spild på fyldepladsen. Ved fyldning af gyllevogn løber skum og overløb retur til gylletanken via overløbsslangen i sugekranen.

Risikoen for spild på jorden er derfor minimeret. Gyllevogne med egen sugepumpe benyttes ved alle gylletanke og kun under overvågning.

Udbringning af gylle

Ansøger oplyser, at der ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende.

Gyllebeholder

Ansøger oplyser, at der for alle 4 gyllebeholdere er tale om:

- stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- at gyllebeholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- at gyllebeholdernes bunde og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- at der ikke er monteret spjæld på gyllebeholderne
- at alt overpumpes via neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- at gyllebeholderne er overdækkede med teldug.
- at gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

Opbevaringskapaciteten

Den årlige produktion af gylle i ansøgt drift er på cirka 18.601,67 m³ og mængden af produceret fast gødning i form af dystrøelse er på 1.945 m³, jfv. Konsulenterklæring, se nedenfor. Denne beregning er inklusiv drikkevandsspild, regnvand (fra møddingsplads) og rengøringsvand, som ledes til gyllebeholder.

Opbevaringskapaciteten af gylle mm. på ejendommen er efter udvidelsen på 9,5 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Kapacitet for den faste gødning er på over 12 mdr., da det kun er gødning fra småkalvene der skal oplagres på pladsen, samt foderaffald og krybberester. Der er en produktion af fast gødning fra 280 tyrekalve og 190 kviekalve.

Produktionen af fast gødning fra 280 tyrekalve fra 40.-55 kg = 26,87m³ og 610,47 m³ fra småkalve fra 0-6 mdr.

Den samlede faste gødning der skal oplagres på pladsen er 637,33 m³.

Tabel 4, oversigt over opbevaringskapacitet

Beholder	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gylletank 1 (Bygning 9)	2004	13-10-2014	4000	25
Gylletank 2 (Bygning 10)	2014		4280	28
Gylletank 3 (Bygning 11)	1994	13-10-2014	4000	26
Gylletank 3 (Bygning 13)	2014		3000	20
Møddingsplads (ny)	2015		500 m ² /870 m ²	
I alt			14.780	

Kalvemøget udgør ca. 637,33 m³ af den samlede dybstrøelse på 1.945 m³, hvilket udgør ca. 33 % af den samlede mængde dybstrøelse??

Tabel 4, Oversigt over samlet mængde husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE kvæg, får, geder
Kvæggylle	73.389,63	11.138,26	819,19
Kvæggylle (Sandbækvej 6)	860,00	146,00	8,60
Dybstrøelse	4.393,01	623,75	105,57
I alt	85.046,31	12.751,18	933,36

Herning Kommune har stillet vilkår til udbringning af 85.046kg N/ha/år og 12.751 kg P/ha/år, jævnfør ovenstående oplyste mængde husdyrgødning.

Dybstrøelse/fast gødning

På årsplan produceres der dybstrøelse fra kvæg, svarende til omkring 1945 m³, heraf udgør dybstrøelsen for kalvene 637,33 m³.

Al dybstrøelse fra kalvene opbevares på ejendommens møddingsplads på 510 m²/870 m², og dybstrøelsen fra kvierne ligger i markstakke, når der rengøres med 3-4 mdr. mellemrum. Møddingspladsen har afløb til gyllebeholder.

Herning Kommune vurderer, at gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der vilkår om, at al håndtering af gylle skal foregå under opsyn. Samtidig skal håndteringen af gyllen foregå på en sådan måde, at eventuelle gener begrænses.

Såfremt ovenstående overholdes, vurderer Herning Kommune, da håndteringen af gylle er tilstrækkelig sikret.

Brændstof

På ejendommen er der en dieselolietank på 5.900 l tank til traktordiesel og en 1.600 l tank til autodiesel på ejendommen. Begge tanke vil blive sløjfet når de er tømt næste gang, hvorefter der opstilles to nye tanke. En tank på 2.500 l til traktordiesel og én tank på 1.200 l til autodiesel. Begge de nuværende tanke er placeret på fast gulv uden afløb i maskinhuset.

Når traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof m.m., er der stor risiko for spild på jorden. Derfor har Herning Kommune stillet vilkår om, at påfyldningspladser skal være udformet, så der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Ifølge ansøger foregår tankning af brændstof på befæstet areal uden afløb.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbrugets i praksis og med de stillede vilkår, vil være tilstrækkelige til at forhindre spild og sikre jord og grundvand mod forurening.

Påvirkning af grundvand

Grundvand

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer, der er nævnt i bilag 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 08. december 2014, kan der, i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion, ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

I Herning Kommune vurderes der konkret på udvaskningsberegninger på arealer, der ligger i nitratfølsomt indsatsplanområde, nitratfølsomt indvindingsopland (NFI) samt nitratfølsomt område med særlige drikkevandsinteresser. Derudover foretages der også en konkret vurdering af nitratudvaskningen hvis udbringingsarealerne ligger indenfor en afstand af 300 meter fra fælles vandindvindingsboringer samt i indsatsplanområder.

NFI, udpegninger

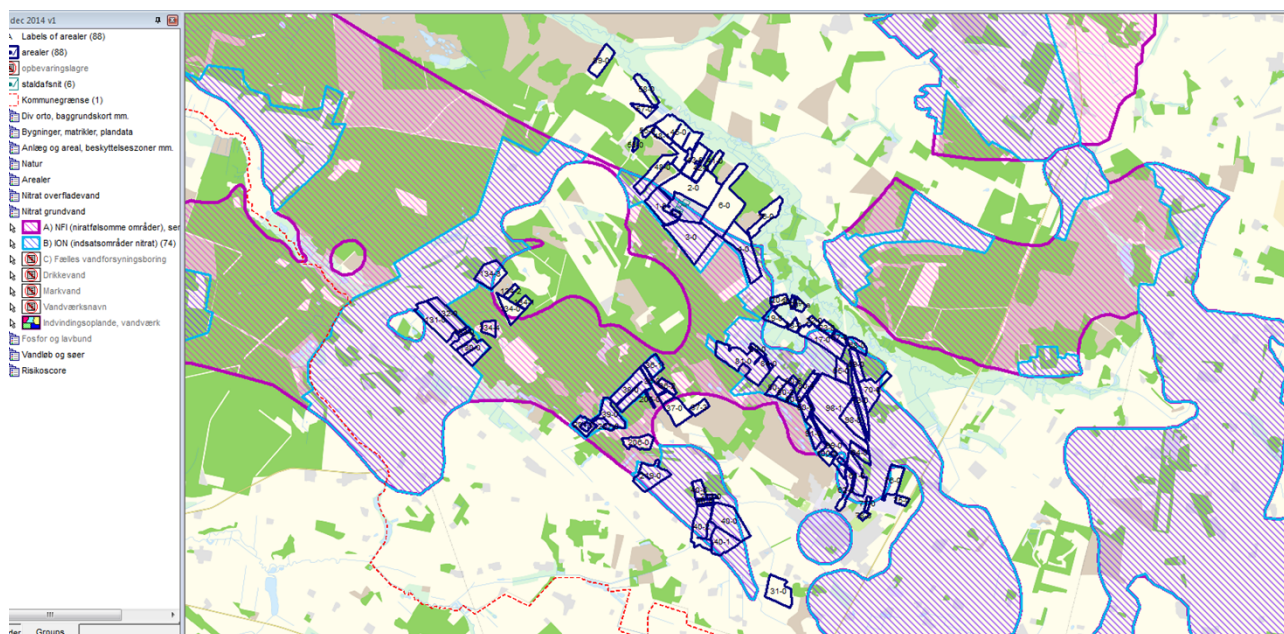
En stor del af arealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder/ nitratfølsomt indsatsplanområde. Udvasningen af kvælstof fra markerne stiger fra til 41 mg nitrat pr. liter til 43 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift sammenlignet med nudrift. På mark 19-0 og 80-4 udvasningen af kvælstof stiger fra til 32 mg nitrat pr. liter til 34 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift sammenlignet med nudrift

Herning Kommune gør opmærksom på at der er en 5 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring markvandsboringer, havevandsboringer og private drikkevandsboringer. Tilsvarende er der en 25 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandværksboringer (almen vandforsyning).

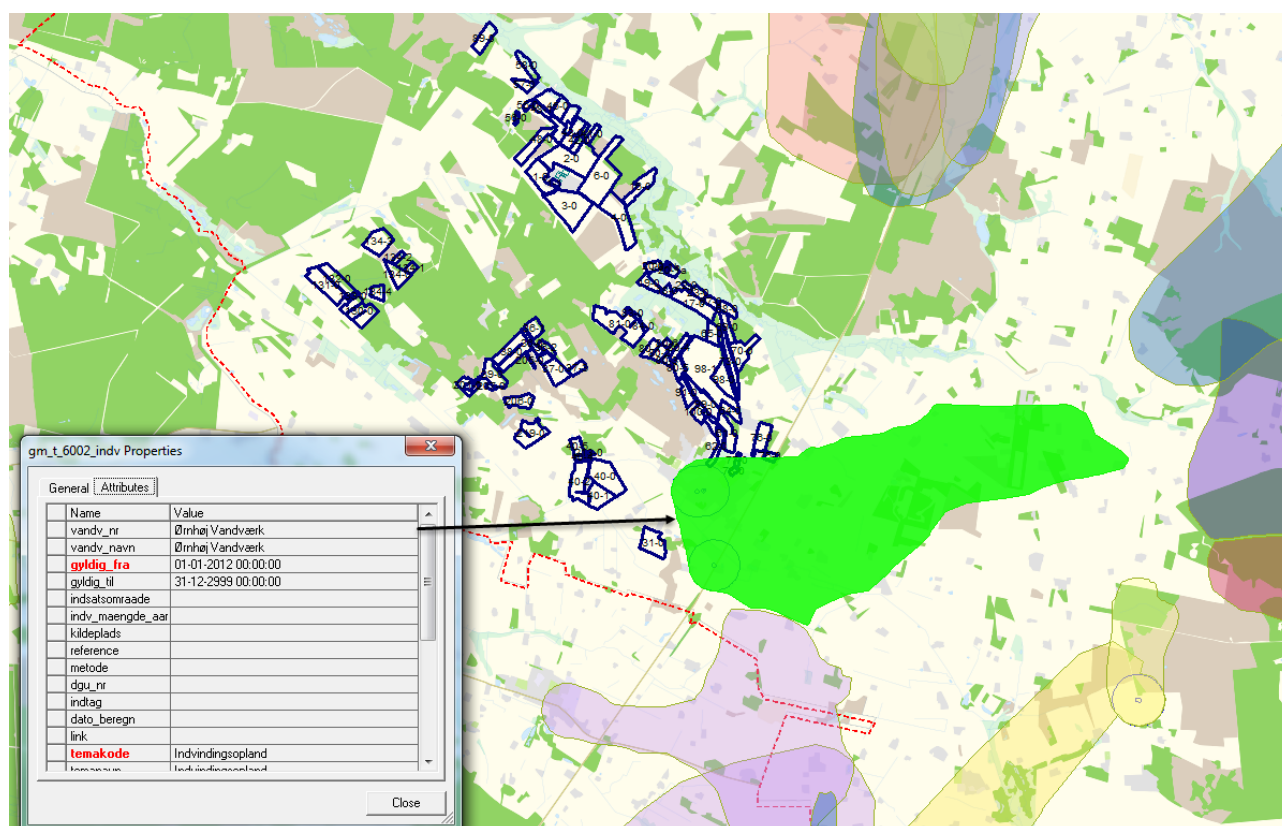
Følgende boringer er registeret på ejendommens arealer:

- Mark id 61-0, markvandsboring, DGU-nr. 84.2005: 5 m sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringen
- Mark id 62-0, Anden boring) Borings ID: 5 m sprøjte- og gødningsfri zone omkring boringen

Herning Kommune vurderer, at grundvandet er tilstrækkeligt beskyttet mod nitratudvaskning ved de generelle landbrugsregler, idet landbruget overholder planteavlensniveau.

Arealerne er stort set alle udenfor indvindingsopland, dog er arealerne 62-0, 75-0, 77-0, 78-0 delvist beliggende i indvindingsopland til Ørnhøj vandværk.

Påvirkning af overfladevand

Overfladevand

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder.

I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen.

I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, mens de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Indhold af næringsstoffer i husdyrgødning

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødning har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. I ansøgningen er indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnet på grundlag af normal for næringsstof i husdyrgødning. Ud fra disse beregninger vurderer Herning Kommune, om overfladevandet påvirkes.

Husdyrbrugets påvirkning af overfladevand

Jævnfør husdyrloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kommunen vurdere om ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra anlægget til miljøet. Derfor skal der vurderes på spildevand, vaskepladser, udledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, samt sanitært spildevand, for at forebygge forurening med gylle, sanitært spildevand og forurenende stoffer såsom pesticidrester mm.

Referencesædskiftet

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med vurdering af beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Da der for udvidelsen på ejendommen er valgt samme sædskifte, et K12-sædskifte, som referencesædskiftet på alle marker, stilles ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen.

Kvægbruget er omfattet af bilag 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha), som har helt specielle krav til sædskiftet og driftspraksis. Disse kan derfor ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel, men bliver pålagt et K12-sædskifte. Det vil dog være muligt for disse kvægbrug at anvende flere efterafgrøder end kravene, hvis kravet til arealet med roer, græs og efterafgrøder øges tilsvarende. Det normale krav er på 70 %. Ansøger har valgt at bruge et K12-sædskifte ved udvidelsen på ejendommen. Det stilles som et vilkår, da bedriften drives med 2,3 DE/ha i miljøgodkendelsen.

Spildevand

Fra staldanlægget føres alt spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter og lignende samt vandspild til gyllebeholder.

Ved staldanlægget er der en vaskeplads. Vaskepladsen er lavet som et befæstet areal med afløb til gyllebeholderen. Ved vask af maskiner kan der være olie og andre forurenende stoffer, som vaskes af maskinen. Derfor skal vask af maskiner foregå på befæstet areal med afløb til gyllebeholder.

I ansøgt drift ledes alt tagvand fra bygning 5 (eksisterende staldafsnit) ledes til faskine/nedsivning. Det øvrige tagvand, ledes sammen med overfaldevand fra plansiloerne, og nogle af de befæstede arealer til fortank på 680 m², hvorefter det udsprinkles på godkendt areal.

Vandet opsamles i en opsamlingsbrønd, hvor der skal være en bufferkapacitet svarende til en godt og vel en måneds nedbør⁹.

Fra staldanlægget er der ikke afledning af sanitært spildevand. Der er dog i en del af staldafsnittet, hvor der er opført et mandskabsrum med toilet og brus. Dette ledes til nyanlagt septiktank og videre derfra og til dræn. Se bilag 2.

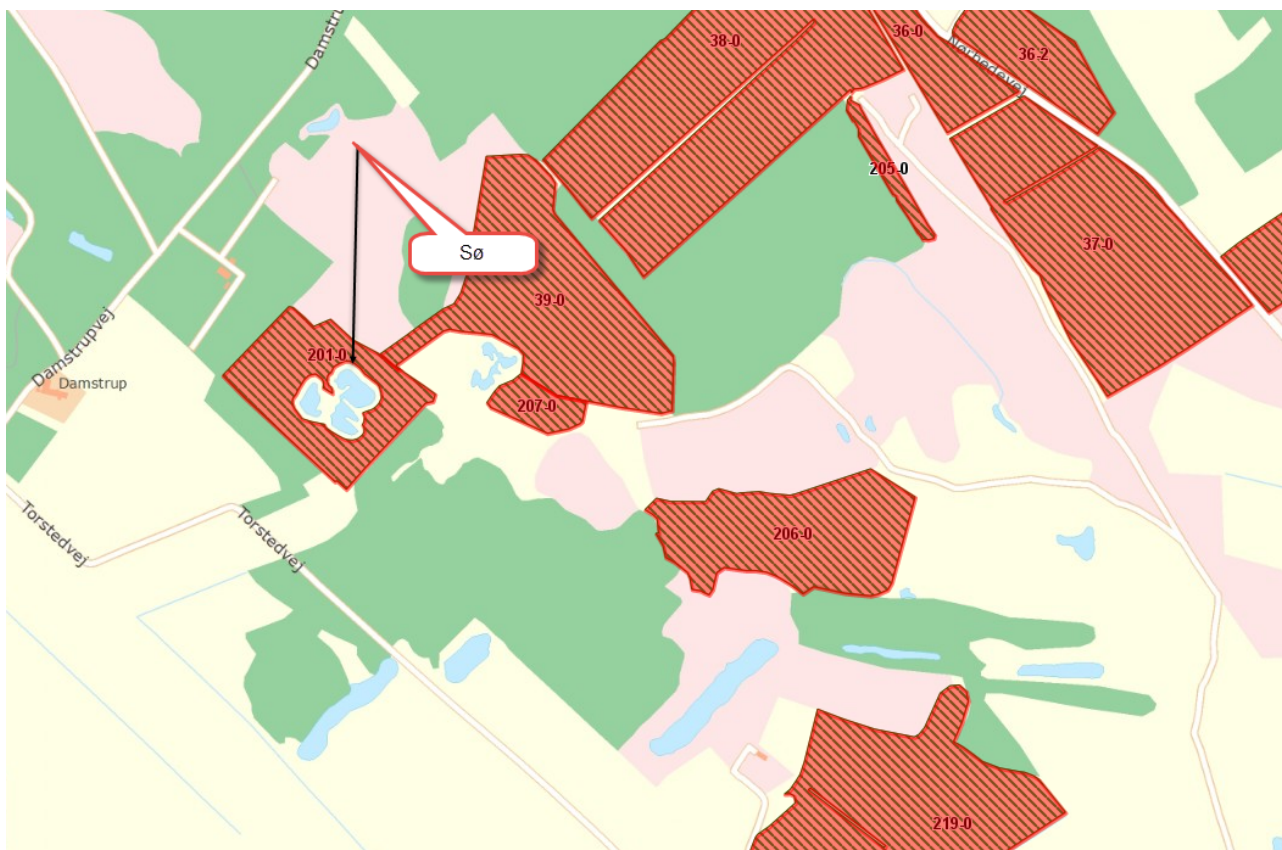
Herning Kommune vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler. Endvidere udsprinkles overfladevand fra ensilagepladsen direkte på godkendte marker og har en korrekt bufferkapacitet til opsamling af overfladevand.

Søer

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Svanholm Sø, Knudmose Sø, Fuglsang Sø, Søby Sø, Kraftsværkssøen, Gødstrup Sø, Sidetagssø M, Sunds Sø eller Søbylejet. Sunds Sø og Søby Sø er Lobelia søer beskyttet efter § 7, mens Gødstrup Sø, ifølge Herning Kommuneplan 2013-2024 er målsat som et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv. For de resterende søer må tilstanden ikke forringes. Derved har alle søerne et søopland, som der skal tages hensyn til.

På mark 201-0 ligger en sø på over 100 m². Der er 9 meter randzone og marken er ikke skrånende end 6 ° ned mod søen.

⁹ Landbrugets Byggeblad for Udenomsfaciliteter, Udsprinkling af ensilagesaft og restvand. nr. 103.09-05 revideret 20.09.2012

Ansøger oplyser, at der ikke at udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til søer.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante sø, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod søen og idet de er beskyttet af 9 meters sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfri randzoner jævnfør Randzonenloven¹⁰.

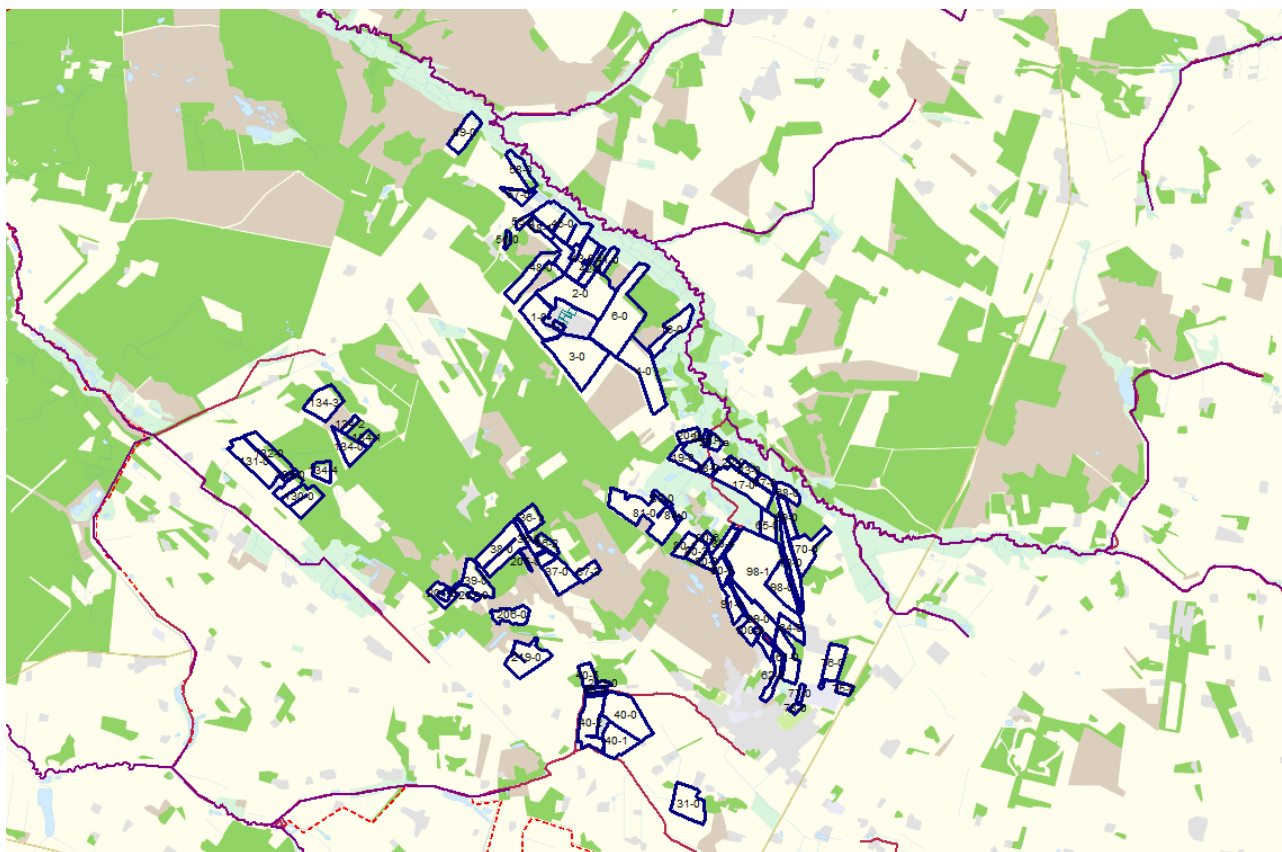
Vandløb

Jævnfør Herning Kommuneplan 2013-2024 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger.

Nogle af udbringningsarealerne ligger ned til vandløb og der er lavet 9 meters randzoner til vandløbene. Udbringningsarealerne skræner på intet sted ned mod vandløbene.

Ansøger oplyser, at der ikke at udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende. Ansøger oplyser ligeledes, at der som minimum holdes 9 meter sprøjte, gødsknings- og dyrkningsfri randzoner til vandløbene langs udbringningsarealerne.

¹⁰ Bekendtgørelse om ronzoner (Randzonenloven) nr. 904 af 30 juli 2014 med efterfølgende ændringer

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de nævnte vandløb, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod vandløbene og idet de er beskyttet af 9 meters sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfri randzoner jævnfør Randzonenloven¹¹.

Nitrat

Kvælstofudvaskning

Ud fra arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3.

For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der, i henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, være et lavere husdyrtryk end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasse 1-3. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på ejendomsniveau blive beregnet et samlet krav til hele husdyrbruget. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for hvor stor en del af kvælstoffet, der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

¹¹ Bekendtgørelse om randzoner (Randzonenloven) nr. 904 af 30 juli 2014 med efterfølgende ændringer

Beregning af nitratudvaskning

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasse 1-3, derfor er arealerne robuste. Robustheden af arealerne vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-vandområde, der er meget sårbart overfor kvælstofudvaskning. Da arealerne ligger udenfor nitratklasserne, tilbageholdes mellem 76-100 % af kvælstoffet jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet.

Beregning af det maksimale dyretryk DE_{max} og det reelle dyretryk DE_{reel} for ansøgt drift:

DE_{max} : 2,3 DE/ha.

DE_{reel} : 2,3 DE/ha.

Da DE_{reel} er lig med DE_{max} , er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt.

Beregning af udvaskning af N via FarmN (kg N/ha DE_{max} uden virkemidler og kg N/ha DE_{reel} med virkemidler):

KgN/ha DE_{max} : 63,6 kg N/ha.

KgN/ha DE_{reel} : 63,5 kg N/ha.

Da 63,5 kg N/ha DE_{reel} er mindre end 63,6 kg N/ha DE_{max} , er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt.

Herning Kommune vurderer, at de generelle harmoniregler og de brugte virkemidler er tilstrækkelige i forhold til kravene for overfladevand.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder til vands, som set i et europæisk perspektiv er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, ramsar- og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Den enkelte kommune skal blandt andet vurdere, hvor stor N-udledningen fra det ansøgte projekts udbringningsarealer er i forhold til hvilket opland udbringningsarealerne er beliggende i. I Herning Kommune er der 3 vandoplade til hhv. Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og Limfjorden.

Dyretryk i kystlandet

Stigende dyretryk i kystlandet

I Miljøstyrelsens afskæringskriterium for, om et husdyrprojekt vil medføre skadesvirkning på overfladevande, indgår der blandt andet en vurdering af udviklingen i dyretrykket i området, hvor projektet ønskes gennemført.

I det tilfælde, hvor dyretrykket er stigende, må nitratudvaskning ikke være større end hvad der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug. Et planteavlbrug er defineret ved et planteavlssædskifte (S1 på lerjord og S3 på sandjord), hvor der udelukkende benyttes handelsgødning, dvs. ingen husdyrgødning.

Nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord

Beregning af nitratudvaskning

Dyretrykket i oplandet til Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord har siden 2007 været stigende. For at kunne udvide dyreholdet, er det et krav i forhold til Natura 2000-områderne, at udvaskning fra udbringningsarealerne ikke må overskride værdien fra et planteavlbrug¹².

¹² Miljøstyrelsen, se deres hjemmeside med WIKI vejledning.

Udvaskningen for planteavlsbrug er ifølge ansøgningskema 73020:

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	80,6
Merudvaskning fra husdyrbrug	(-)17,1

Den faktiske udvaskning i ansøgt drift er beregnet til -17,1 kg N/ha, hvilket ligger under niveauet for et plantebrug.

Ved brug af et K12 sædskifte på kvægbrug med 2,3 DE/ha vil planteavlsniveauet altid være overholdt, hvis udbringningsarealet ikke ligger i nitratklasse 1-3 og ansøger ikke bruger virkemidlet "reduceret kvælstofnorm". Når disse kriterier er overholdt stilles ikke krav om planteavlsberegning eller ekstra efterafgrøder.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante marine recipienter, idet alle arealerne ligger udenfor nitrat klasse 1-3 og dermed er robuste. Endvidere viser beregningerne, at beskyttelsesniveauet for nitrat til Natura 2000-områder i forhold til overfladevand er overholdt. Herning Kommune vurderer, at det ansøgte, i kumulation med andre planer og projekter, ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Natura 2000-områder i Ringkøbing Fjord / Limfjorden.

Fosfor

Fosforoverskud

I henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug¹³, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor.

– For arealer på dræned lerjord med et fosfortal under Pt 4,0 stilles der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug (Fosforklasse 0).

– For arealer på dræned lerjord, hvor fosfortallet er mellem Pt 4,0-6,0, stilles krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i efter-situationen (Fosforklasse 1).

– På lavbundsarealer stilles krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning. Arealerne er dog ikke omfattet af kravet, hvis ansøger kan dokumentere ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende Fe/P-forholdet skal udtages af en uvildig instans. (Fosforklasse 2).

– For arealer på dræned lerjord, hvor fosfortallet er over Pt 6,0 stilles krav om fosforbalance (Fosforklasse 3).

Tilførslen af fosfor fra marker til overfladevand sker hovedsagelig ved udvaskning via dræn, overfladisk afstrømning, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning.

Udbringningsarealer i opland til Nissum Fjord/Ringkøbing Fjord

Alle udbringningsarealerne ligger i opland til henholdsvis Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord.

Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord er begge udpeget som et Natura 2000-område overbelastet med fosfor¹⁴.

En del af udbringningsarealerne svarende til 88,23 ha ligger i fosforklasse II. Fosforklasse II er lavbundsarealer. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning¹⁵. For disse udbringningsarealer er der krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år.

En del af udbringningsarealerne svarende til 7,23 ha ligger i fosforklasse III. Fosforklasse III er dræned lerjorde med fosfortal over 6,0. Dermed er der en øget risiko for udvaskning af fosfor til Natura 2000 områder, overbelastet med fosfor. For disse udbringningsarealer er der generelt krav om fosforbalance.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om det ansøgte udbringningsareal, kan det beregnes om beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet ud fra det

¹³ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 08. december 2014 med efterfølgende ændringer

¹⁴ For udpegning se hjemmesiden med arealinfo, vælg landbrug, fosforklasser.

¹⁵ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 08. December 2014 med efterfølgende ændringer

aktuelle standardsædskifte og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Det fosforoverskud, som kan tillades fra husdyrbrugets arealdrift, skal regnes på bedriftsniveau og eventuelle vilkår vedrørende fosforoverskud skal knyttes til bedriftsniveau. Der udbringes i ansøgt drift 31,4 kg P/ha pr. år, mens der fraføres 30,2 kg P/ha pr. år. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på alle udbringningsarealer på 1,2 kg P/ha pr. år. Endvidere viser beregningerne, at det maksimalt tilladte fosforoverskud pr. ha er beregnet til 1,2 kg P/ha/år. Derved er beskyttelsesniveauet for fosfor overholdt og der skal ikke ske en yderligere reduktion.

Herning Kommune vurderer, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Herning Kommune vurderer på den baggrund, at der ikke stilles skærpede vilkår jævnfør Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §11 stk. 2. Endvidere vurderer Herning Kommune at kravene i Habitatdirektivet er overholdt. .

Påvirkning af natur

For at vurdere om den samlede merdeposition, fra nudriften 1. januar 2007 til og med den ansøgte udvidelse i denne godkendelse, har en negativ virkning på nærliggende naturområder, er der lavet beregninger på et naturområde, som Herning kommune har foruddefineret. Der er i beregningerne taget udgangspunkt i ansøgningsskema nr. 73020, ver. 2 af 12-05-2015.

Nærmeste naturområde er en § 3 hede beliggende ca. 260 meter nordvest for anlægget. Der er i ansøgning nr. 73020 beregnet en merdeposition på 0,4 kg N/ år og en totaldeposition på 2,3 kg N/år på heden.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den generelle reduktion af ammoniak emissionen. Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides.

Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides. På kvægbrug, hvor græsmarksafgrødeandelen i totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt udgør mere end 25%, fastholdes det generelle ammoniakreduktionskrav dog på 15%.

Overholdelse af reduktionskrav

Projektet medfører en stigning i kvælstofemissionen på 1.147,63 kg N/år i forhold til nudrift. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen bliver på 7439,90 kg N/år. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for den del af dyreholdet, der udvides, opfyldt. Endvidere reduceres der med 157,23 kg N/år ud over det, der er nødvendig for at opfylde kravet.

Herning Kommune vurderer at, med den valgte stalddtype overholder staldanlægget det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager.

Arealstatus

Udbringningsarealerne er på i alt 406,11 ha, hvoraf ingen er aftalearealer. Ejendommen, der er konventionelt drevet, har et harmonikrav på 2,3 DE/ha. Der udbringes i alt 933,36 DE på 406,11 ha ejede/forpagtede arealer. Dette svarer til en udbringning på 2,3 DE pr. ha. Det vurderes, at harmonikravet er overholdt.

Der tilføres gødning, svarende til 8,6 DE fra ejers anden ejendom, Sandetvej 6 som er beliggende i Ringkøbing /Skjern Kommune. Dette er gjort for at opnå 2,3 DE/ha.

Alle arealer har tidligere været anvendt som udbringningsareal til husdyrgødning.

Grøn struktur

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i områder, der i Herning Kommuneplan 2013-2024 er udpeget som grøn stuktur.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof

Ammoniakemission fra anlæg, påvirkning af naturområder

Hovedparten af ammoniakemissionen fra et husdyrbrug vil på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition (kvælstofnedfald), som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for cirka 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Jævnfør husdyrloven må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 10 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakfordampning fra produktionsanlægget. Derudover fremgår af bilag 3 i bekendtgørelsen om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 8. november 2013, hvor meget ammoniakdeposition fra et produktionsanlæg der må afsættes på nærmere definerede § 7 naturtyper.

Der skal således foretages en vurdering af:

1. **Totaldepositionen på naturområder omfattet af lovens § 7, stk. 1 nr. 1** beliggende indenfor Natura 2000-områder – en række nærmere bestemte naturtyper samt heder og overdrev beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. (**Kategori 1-natur**)
2. **Totaldepositionen på naturområder omfattet af lovens § 7, stk. 1, nr. 2** beliggende udenfor Natura 2000-områder – Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. (**Kategori 2-natur**)
Merdepositionen af øvrige ammoniakfølsomme naturtyper efter konkret vurdering – øvrige heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove (Kategori 3-natur)

Beskrivelse af natur

Kategori 1 natur:

Natura 2000-landområder

EU har udpeget terrestriske naturområder, som set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Såfremt marken er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne, skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste Natura 2000 område er H57 "Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø" beliggende cirka 1500 m. NV for anlægget. Totalbelastning på 0,1 kg N/ha/år ligger indenfor det generelle beskyttelsesniveau, og der er ikke kendskab til særlige forhold, der kræver en konkret vurdering i forbindelse med H57.

Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, Natura 2000 område N64

Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede er udpeget som Natura 2000 område N64, samt EF-habitatområder H57 og H225. Natura 2000-området ligger cirka 1,5 km nordvest for husdyrbruget og langs med mark 89-0 som er nærmeste udbringningsareal.

Området er beliggende i et landskab, der var isfrit under sidste istid. Dets hovedlinjer er skabt af moræneaflejringer fra næstsidste istid – de såkaldte bakkeøer - og af smeltevandsfloderne under sidste istid, der både havde udgravende og aflejrende effekt. Ormstrup Hede ligger op til Idom Å, der afgrænser heden mod øst. Området på Skovbjerg Bakkeø består af 6 adskilte arealer: Nørre og Sønder Vosborg Hede, Vind Hede samt 3 arealer ved Kronhede

Området er domineret af indlandsklitter i mosaik med tør og våd hede. I den sydlige del af Vind Hede findes en række egekrat, som menes at være nogle af de sidste rester af de skove, der engang dækkede hele området. I områdets sydlige del ligger spredte klitter. Jordbunden består helt overvejende af morænesand og flyvesandsområder (klitter). Vegetationen domineres af hedelyng med indslag af revling og andre dværgbuske. På Vind Hede kan man finde spændende planter som vår-kobjælde og cypresulvefod.

Idom Å er et af landets reneste og mest uforstyrrede vandløb. Langs Idom Å findes derudover det store hedeareal både enge, moser og rigkær. Åen og de omgivende arealer danner levestruktur for odder. Der er desuden fundet en lille bestand af stor vandsalamander i et vandhul i området.

Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø er udpeget som EF-habitatområde på baggrund af naturtyper:

Nr.	naturtype	Nr.	naturtype
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	4010	Våde dværgbusksamfund med klokkeløng
2320	Indlandsklitter med lyng og revling	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransalger	7140	Hængesæk
3160	Brunvandede søer og vandhuller	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
3260	Vandløb med vandplanter	7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur

Derudover er følgende dyrearter en del af udpegningsgrundlaget:

Nr.	Art	Nr.	Art
1096	Bæklampret	1166	Stor vandsalamander
1106	Laks	1355	Odder

De heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, som er udpeget til habitatområde er enten A-målsatte eller B-målsatte i Herning Kommuneplan 2013-2024. For A-målsatte naturområder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. For B-målsatte naturområder er målet, at der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv.

Herning Kommune vurderer, at ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning på mark nr. 89-0, 58-0 og 57-0 ikke vil påvirke habitatområdet væsentligt på grund af den lange afstand.

Beskyttelsesniveau og kumulativ effekt

Der er ved beskyttelsen af kategori 1 natur indbygget en kumulationsmodel. Der tages derved højde for den akkumulerede effekt af produktionen i naturområdet. Niveaulet for maksimal totaldeposition af et kategori 1 naturområde afhænger således af antallet af husdyrbrug i nærheden.

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1.000 meter.

Beskyttelsesniveauet fastsættes ud fra antal husdyrbrug i nærheden efter følgende model:

Antal øvrige brug	Maksimal totaldeposition
>1 husdyrbrug udover husdyrbruget der ansøger	0,2 kg N/ha pr år
1 husdyrbrug udover husdyrbruget der ansøger	0,4 kg N/ha pr år
0 husdyrbrug udover ansøger	0,7 kg N/ha pr år

Der ligger et kvægbrug på Nørhedevej 11 med en produktionstilladelse til 96 DE, i en afstand af cirka 1,2 km fra Natura 2000 Området (Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø). Derudover ligger der et kvægproduktion på Nørhedevej 15, med en produktionstilladelse til 175 DE. Dette brug ligger ca. 690 meter fra Natura 2000 Området (Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø).

Dette medfører at anlægget på Nørhedevej 10, Ørnvej, højst må have en totaldeposition i habitatområdet på 0,2 kg N/ha/år.

På grund af afstanden på knap 1,5 km samt en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år beregnet for området vurderes, det at en eventuel N-deposition fra Nørhedevej 10, Ørnvej på Natura 2000

Området ikke vil overskride grænsen på 0,2 kg N/ha/år, da der ikke sker en merbelastning og at den totale belastning for området er 0,1 kg N, derfor er der ikke lavet en naturberegning til Natura 2000 Området.

Herring Kommune vurderer, at grundet den lange afstand fra husdyrbruget til Natura 2000 Området, vil udvidelsen af kvægbruget ikke have nogen væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

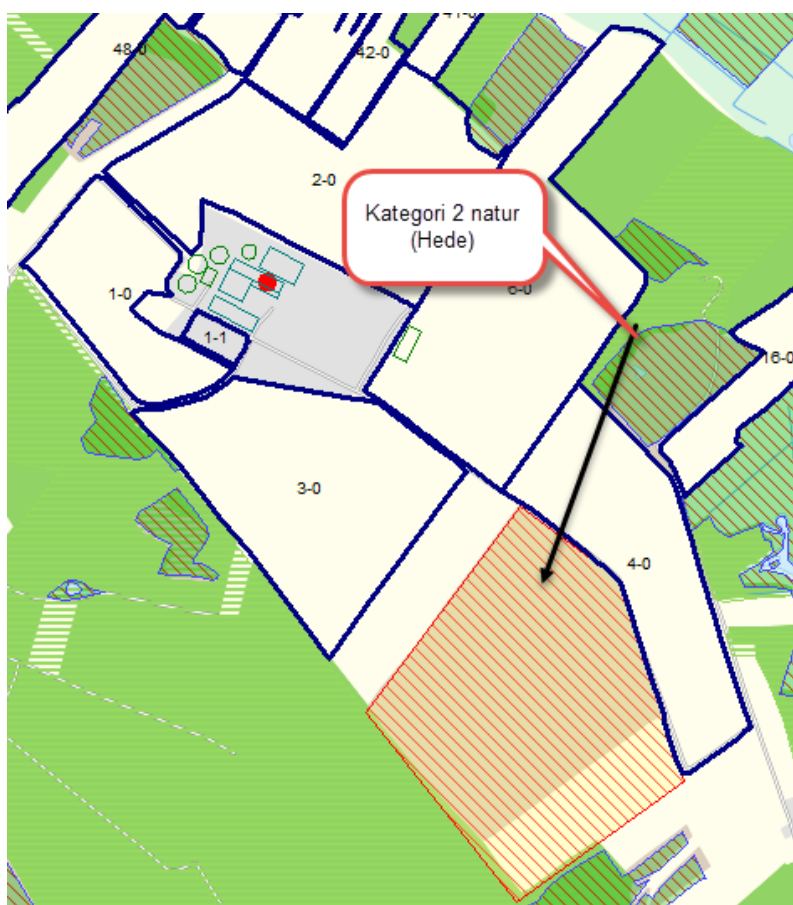
Kategori 2 og 3 natur:

Beskyttelsesniveau og kumulativ effekt

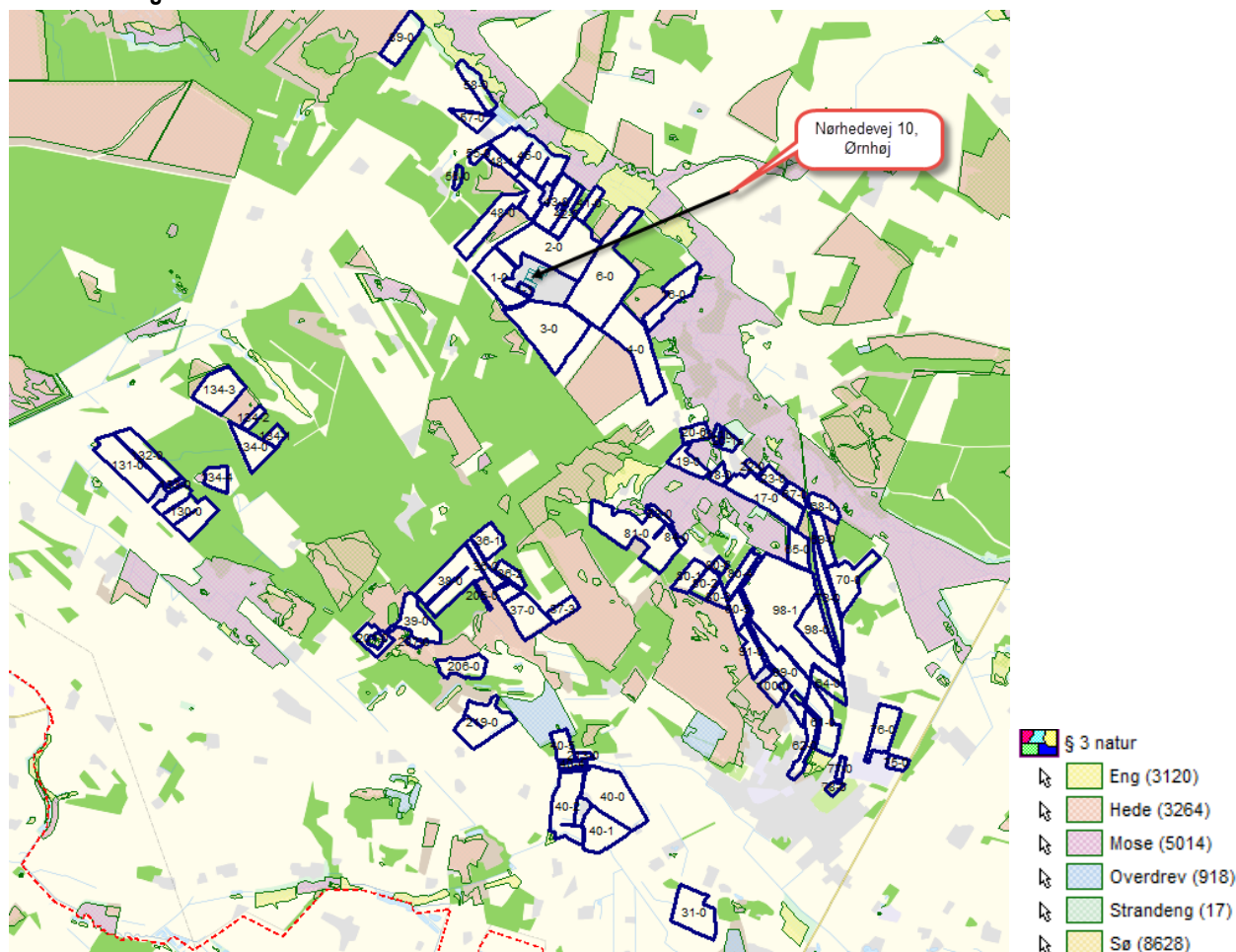
Beskyttelsesniveau for kategori 2 natur er max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

Beskyttelsesniveau for kategori 3 natur er ligeledes max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år dog kan kommunen tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning af nærliggende arealer på op til 1 kg N/ha/år indenfor 10 meter fra markkant som følge af afdrift. Nogle af udbringningsarealerne ligger op til beskyttet natur. Det anbefales derfor, at udbringning af gylle ikke sker i vejr med risiko for afdrift.

Samlet oversigt

Anlæg

Herning Kommune vurderer, at udvidelse af kvægproduktionen på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj fra 570,05 til 924,78 DE ikke vil N-belaste den omkringliggende natur mere, end det kan tåle.

Kategori 2- natur

Nærmeste kategori 2 natur er en hede beliggende cirka 325 meter SØ for anlægget. Totalbelastningen på 0,6 kg N/ha/år ligger indenfor det generelle beskyttelsesniveau. Der er ikke kendskab til særlige forhold omkring heden, der kræver skærpede krav til beskyttelse.

Kategori 3- natur

Der ligger flere heder omkring anlægget, der er beskyttet som kategori 3-natur. Der er ingen merbelastning, der overskrider det generelle beskyttelsesniveau på 1,0 kg /ha/år. Der er ikke kendskab til særlige forhold omkring naturområderne, der kræver skærpede krav til beskyttelse.

Udvidelse af kvægproduktion fra 570,05 til 924,78 DE vil medføre en meremission på 1147,64 kg N/år til en samlet emission på 7439,91 kg N/år. Baggrundsbelastningen i området er fastsat til 13,9 kg N/ha (2012-værdier).

Der er foretaget depositionsregninger på udvalgte naturområder via det elektroniske ansøgningssystem. Der er anvendt skema nr. 73020. Lovens krav om totaldeposition og merdeposition på naturområderne omfattet af § 7 er overholdte. Dette er overholdt ved

det valgte staldsystem, med skrabning hver anden time, same ved overdækning af ejendommens 4 gylletanke. Der er derfor sat vilkår til disse forhold.

Arealer

Der er ikke registreret § 3 naturområder indenfor udbringningsarealerne. Se side 42.

Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning af nærliggende arealer på op til 1 kg N/ha/år indenfor 10 meter fra markkant som følge af afdrift. En del af markerne er beliggende op til beskyttet § 3 natur. Det anbefales derfor, at udbringning af gylle ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Der er ikke registreret § 3 naturområder inden for udbringningsarealerne. Markerne var dyrket i nudrift. Der vil således ikke ske en intensivering af gødningstrykket på markerne op til naturarealerne.

Nogle af udbringningsarealerne ligger op ad potentielt ammoniakfølsom skov og egekrat. Da udbringningsarealerne har været dyrket i nudrift og der primært udbringes husdyrgødning med slanger eller nedfældning, vil landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke have nogen betydning for skoven/egekrattet.

Samlet vurderer Herning Kommune, at naturområderne beskyttet af § 3 og § 7 ikke påvirkes væsentligt ved udvidelsen af kvægbruget.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter, ansvarsarter mv.

Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Af EF-habitatdirektivets¹⁶ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Der er ikke kendskab til bilag 4- eller andre beskyttede arter omkring anlægget eller udbringningsarealerne. Det kan dog ikke udelukkes, at de har levesteder på de tilstødende naturarealer. Mange arter er sårbare over for markdrift, så derfor anbefales det, at markdrift ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Hvis Herning Kommune bliver opmærksom på, at markdriften skader bilag 4 arter kan kommunen efterfølgende stille vilkår til sikring af arternes levesteder.

Bilag IV-arter, observeret i Herning Kommune eller på lokaliteter i Midtjylland gennemgås i det følgende. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller er optaget på rødlisten.

Damflagermus, vandflagermus og sydflagermus er observeret ved Gødstrup Sø. Flagermus raster, overvintrer og kan yngle i huller, sprækker eller under løstsiddende bark på gamle træer, i bygninger og lignende eller i huler. Disse flagermus jager over åbent vand ved søer og langs vandløb, samt åbne hedestrækninger. Læhegn, bryn, bræmmer og diger fungerer som ledelinjer fra rasteområdet til fourageringsområdet, og skal helst forblive intakte uden afbrydelser, for at fungere optimalt.

Odderen forekommer mange steder i Herning Kommune og har en gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Odderen yngler, raster og fouragerer langs vandløb med gode fiskemuligheder og har huler i brinken.

Grøn mosaikguldsmed er i Herning Kommune observeret syd for Harreskov mellem Kibæk og Arnborg. I sin cyklus er arten afhængig af planten Krebseklo (*Stratiotes aloides*), hvor den lægger sine æg, og larverne lever. Voksne individer kan strejfe langt omkring, og kan ses langt fra vandløb med krebsklo. Næringsstofbelastning kan medføre tilgroning af vandhuller og søer, hvorved krebsklo vil forsvinde og dermed livsgrundlaget for grøn mosaikguldsmed.

¹⁶ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Grøn kølleguldsmed findes kun i de store jyske å-systemer så som Storå, Skjern Å, Karup Å og Gudenå. Arten er Herning Kommunes ansvarsart. Den yngler i rene, iltrige og kølige vandløb. Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne arealer, men kan også findes i skovlysninger. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder i Storå. Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gyllebeholdere/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på grøn kølleguldsmed.

Birkemus er registreret i Herning Kommune i 2001, hvor den blev fundet nær Gødstrup sø ved Tjørring. Om sommeren yngler og raster birkemusen i digeskel, lysåben, ældre skov med tæt urtevegetation, kratbevoksede moser, fugtige enge, udyrkede marker eller ekstensivt dyrkede marker. Birkemusen går i dvale fra oktober til maj, så pløjning og gravearbejde kan ødelægge reden, der befinder sig i 20 – 40 cm's dybde.

Padder: Løgrø, Strandtudsen, Stor vandsalamander og spidssnudet frø findes spredt ud over det meste af Danmark, og kan således forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Arterne yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent.

Der er registeret et vandhul på et af udbringningsareal, angiv mark nr. 201-1. Da vandhullet ligger mere end 10 meter fra det dyrkede markareal, vurderes det, at dyrkningen af marken ikke har en negativ påvirkning på de nævnte arter.

Der er ikke registreret ansvarsarter i nærheden af udbringningsarealerne.

Herning Kommune vurderer, at der ikke er nogen aktuelle registreringer af habitatdirektivets bilag IV i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne. Endvidere vurderer Herning Kommune, at da alle udbringningsarealerne tidligere har været anvendt til landbrugsdrift og dermed ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringningsarealer, vil landbrugsdriften af disse arealer i ansøgt drift ikke have en væsentlig negativ påvirkning af Bilag IV-arter.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

I nedenstående afsnit vil staldanlæggets og udbringningsarealernes beliggenhed blive gennemgået i forhold til de udpegninger af kulturmiljø, fredninger mm., der er registreret i området.

Staldanlægget

Staldanlægget er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede fortidsminder
- Sø og å beskyttelseslinjer
- Skovbyggelinjer (300 meter)
- Kirkebyggelinjer / kirkezoner indenfor 300 meter fra anlægsdelen
- Beskyttede diger
- Fredede områder / Fredninger
- Landskabsområder
- Landskabelige interesseområder
- Geologiske interesseområder
- Fortidsminder eller
- Skovrejsning

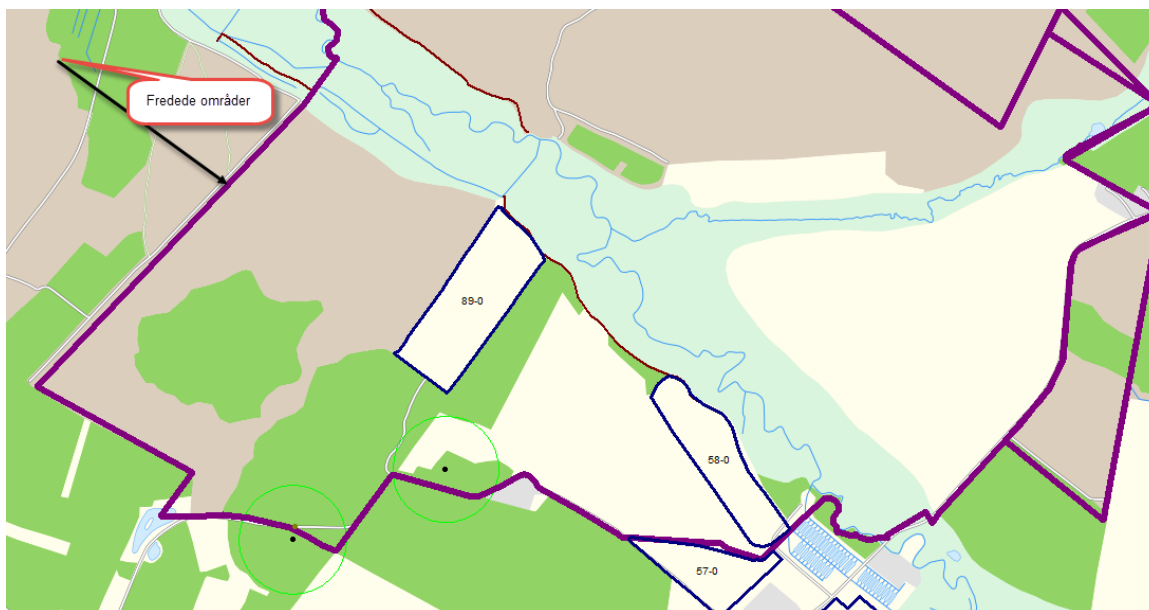
Møddingspladsen etableres i et område med særligt værdifuldt landskab, samt et område med større uforstyrrede landskaber. En stort del af det eksisterende byggeri er allerede i disse områder og etableringen af møddingspladsen vurderes ikke, at kunne medføre yderligere forstyrrelser af dette landskab idet pladsen etableres bag eksisterende gylletanke og i sammenhæng med eksisterende staldbygninger mv.

Udbringningsarealer

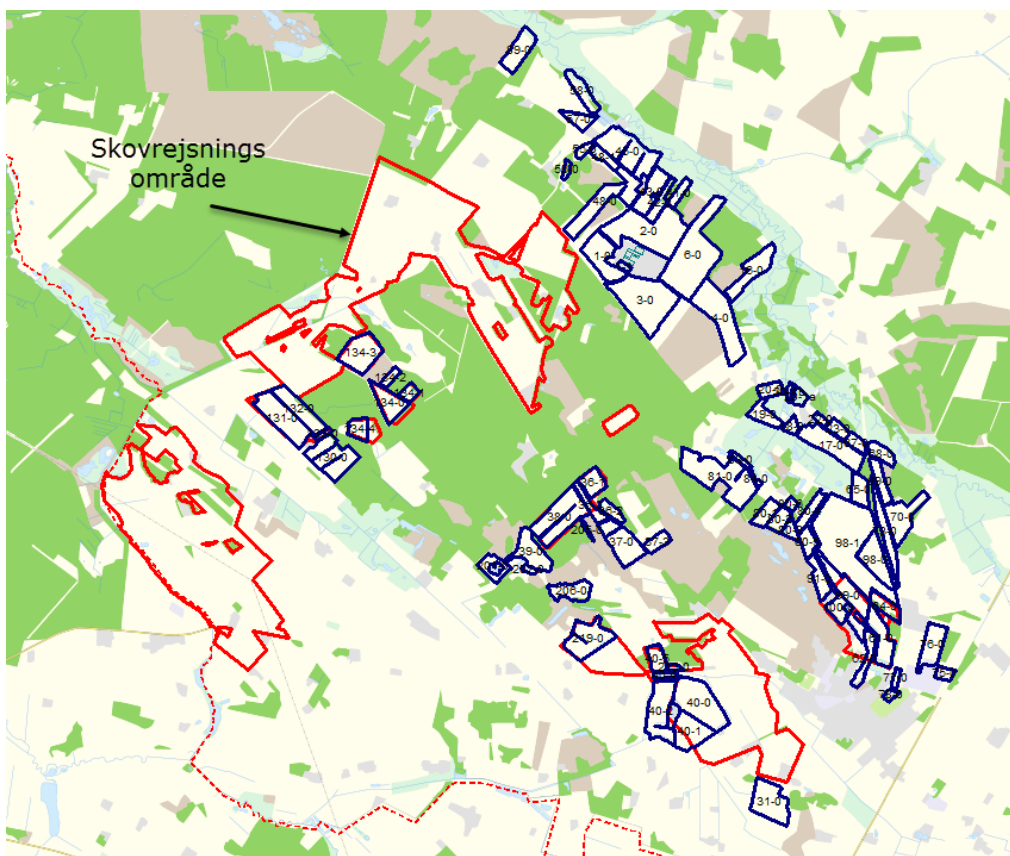
Udbringningsarealerne er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede fortidsminder
- Beskyttede diger
- Fredede områder / Fredninger
- Fredede områder
- Fortidsminder eller

Der tilføres gødning, svarende til 8,6 DE fra ejers anden ejendom. Dette er gjort for at opnå 2,3 DE/ha.

Mark 89-0 og 58-0 er beliggende i et fredet område. Da der er tale om i forvejen dyrkede arealer vurderes dette ikke at have betydning for området.

Dele af udspretningsarealerne er beliggende i skovrejsning-områder, men disse drives i dag som landbrugsarealer, og de ønskes fortsat at bruges som udbringningsarealer.

Der er ikke registreret beskyttede diger og kulturmiljø (brunkul) indenfor eller i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne.

Andre udpegninger

En del af markerne ligger i område, hvor skovrejsning er uønsket. Da der er tale om almindelig jordbrugsdrift, er projektet ikke i strid med udpegningen

En del af udbringingsarealerne ligger i et landskabeligt interesseområde. Området er udpeget i Herning Kommuneplan 2013-2024. Ifølge kommuneplanen udelukker varetagelsen af de landskabeligt værdifulde områder ikke landbrugsdrift, idet landbruget ofte vil være med at bibeholde de landskabelige værdier. Derfor har udpegningen ingen betydning for byggeriet.

Herning Kommune vurderer, at selvom bedriften er beliggende i et særligt landskabeligt interesseområde har udvidelsen af husdyrholdet umiddelbart ingen betydning for kulturmiljøet.

Gennemgang af BAT for Nørhedevej 10, Ørnhøj

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ. Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat inden for kvægdrift, er det Herning Kommunes opfattelse, at mange af elementerne i BAT-notatet for svine- og fjerkræbrug er universelle indenfor landbrugsområdet og derfor kan overføres til kvægdrift.

I Teknologi- og byggeblade er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fordring m.v. i Teknologi-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

I det følgende vil BAT for kvægbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj blive vurderet i forhold til Herning Kommunes niveau for BAT.

Vurdering af BAT i forhold til § 12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

1. Management
2. Fodringsstrategier
3. Staldsystemer
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning

Ved Herning Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens Teknologi-blade oversigt, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning version 2, bilag 3 (teknologilisten) samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument). Nedenfor vil de enkelte emner blive gennemgået.

BAT – Management

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor management:

Herning Kommune vurderer, at anvendelse BAT indenfor management som minimum skal leve op til følgende punkter:

Beredskabsplan

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og skal tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen. Udover at være BAT, så er det Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld. Samtidig giver beredskabsplanen landmanden en mulighed for at gennemgå sin ejendom og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Uddannelse af personale

- At medarbejderne deltager i fagligt relevante aktiviteter
- At personalet, der varetager sprøjtemidler og udstyr har sprøjtebevis

Ansøger holder sig fagligt ajour ved læsning af relevant faglitteratur og sparring med rådgivere og andre landmænd mm. Ejer sikre sig at den der sprøjterne markerne er kvalificerede til dette jf. til en hver tid gældende lovgivning. Alternativt lejes maskinstationen, til sprøjtning af afgrøder på bedriftens jorde.

Ressourceforbrug

Ansøger er tilsluttet egen vandboring. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med vask og rengøring, men der foretages ikke registrering af vand- og energiforbrug.

Egenkontrol / dagligt tilsyn

- Der føres daglige tilsyn med mekanisk udstyr, såsom ventilationsanlæg, foderanlæg og vandingsystem som kontrolleres for evt. funktionssvigt
- At gyllebeholderne er tilmeldt de lovpligtige 10-årige beholderkontrol.
- Driften af mælkeproduktionen efterlever Kvalitetsprogrammet Arlagården. Hovedpunkterne i Kvalitetsprogrammet er: Mælkens sammensætning, Fødevarerikkerhed, Dyrevelfærd og Miljøhensyn. Miljøhensyn indebærer bl.a. affaldshåndtering, opbevaring af døde dyr, opbevaring og anvendelse af kemikalier, samt den generelle orden på bedriften. Kvalitetsprogrammet kontrolleres hvert 3. år. Hele programmet kan ses på: http://www.arlafoods.dk/Global/responsibility/pdf/arlagaarden/Kvalitetsprogrammet-Arlagaarden_DK.pdf
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Ansøger udfører jævnligt kontrol af vandrør og installationer. Alle gyllebeholdere er tilmeldt 10-årige beholderkontrol. Der er serviceaftaler på malkeanlæg og robotter. Hertil gøres der jævnligt rent omkring bygninger og siloer for at undgå lugt og uhygiejniske forhold.

Uheld og driftsforstyrrelser

- At overpumpning af gylle overvåges
- Vaskeplads / Vask af maskiner sker på vaskeplads med opsamling til gyllebeholder

Ansøger gør som skrevet ovenfor og har udarbejdet en beredskabsplan. Endvidere henvises der til Beredskabsplanen.

Mark og gødningsplaner

- At der årligt bliver udarbejdet mark- og gødningsplaner, som sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov.
- At der bliver ført journal over eventuelle afvigelser fra mark- og gødningsplanen.
- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker

mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.

Hvert år udarbejder ansøger i samarbejde med planteavlskonsulenter en mark- og gødningsplan for ejendommens jorder og aftalearealer, som sikrer at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I mark- og gødningsplanen tages blandt andet hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Affaldssortering

- Herning Kommune vurderer at registrering af affald og mængder er BAT. Derudover vil registreringen give ansøger det nødvendige overblik over eventuelle indsatsområder, hvor det er muligt at minimere produktionen af affald.
- Herning Kommune har ingen indsamlingsordning men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at gårdejerer selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Det er fra ansøger oplyst, at alt affald på ejendommen håndteres, sorteres og opbevares efter kommunens affaldsregulativ. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

Pap, papir og plastaffald opbevares i separat container, der tømmes efter behov. Jern og skrot bliver opbevaret i container, der ligeledes tømmes efter behov.

Plastik fra afdækning af ensilagestakke per år i både nu drift og ansøgt drift. I ansøgt drift bruges der relativ mindre mængder plastik, da foderet opbevares i siloer. Der bestilles container til aflevering af plastikaffald 1-2 gange årligt.

Der er ingen sprøjtemidler på ejendommen, da maskinstationen lejes til sprøjtning af markerne.

Plast fra overdækning af ensilage mv. bortskaffes sammen med andet brændbart affald med industrirenovation. En 8 m³. container afhentes hver anden uge.

Farligt affald

Alt affald fra olie afhentes af et miljøgodkendt firma.

Olieaffald opbevares i 200 l tromler, der er placeret i maskinhus, indtil dette afhentes af et miljøgodkendt firma. Tromlen er placeret på støbt gulv med opkant uden afløb.

Der er normalt ikke kemiaffald på ejendommen, da det er maskinstationen der sprøjter.

Olie og kemikalier

Der er en 5.900 l tank til traktordiesel og en 1.600 l tank til autodiesel på ejendommen. Begge tanke vil blive sløjft når de er tømt næste gang, hvorefter der opstilles to nye tanke. En tank på 2.500 l til traktordiesel og én tank på 1.200 l til autodiesel. Begge de nuværende tanke er placeret på fast gulv uden afløb i maskinhuset.

Der opbevares ikke pesticider på ejendommen, da det er maskinstationen der står for sprøjtning af markerne.

Medicinrester opbevares på køl på kontoret i malkestalden. Der forekommer sjældent medicinrester, men sker dette, bortskaffes disse via dyrlægen. Spidse og skrabe genstande opbevares i kanyleboks på kontoret i mælkestalden.

Herning Kommune har udarbejdet en forskrift for opbevaring af olie og kemikalier.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbruget med en synlig beredskabsplan vil være i stand til at undgå og/eller begrænse uheld på bedste vis. Samtidig vurderes det, at ansøger lever op til BAT vedrørende uddannelse af personale, ressourceforbrug, daglige tilsyn og registrering af mark og gødningsplaner. Herning Kommune vurderer, at der er en stor miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner. Der er derfor stillet vilkår om, at vask af maskiner skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder. Herning Kommune vurderer at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Derfor stilles der vilkår om, at overpumpning skal ske under opsyn.

Herning Kommune vurderes tillige, at oplag af affald ikke medfører forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

Herning Kommune vurderer endvidere, at affaldsherakiet er iagttaget og behandles tilfredsstillende.

BAT – Foder

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor foder:

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

Ensilage opbevares i plansiloer med opsamling af vand, hvorved risikoen for forurening af det omkringliggende miljø mindskes.

Endvidere reduceres foderspild og foderet holdes renere til fordel for dyrenes velfærd.

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Opbevaring i plansiloer minimerer forbruget af plast i forhold til opbevaring i markstakke, derved mindskes affaldsproduktionen

Ansøger har fravalgt reduceret tildeling af råprotein til malkekøerne (AAT-PBV teknologi), da der i fodersammensætningen er en stor græsfoderration og derfor ikke muligt at anvende denne teknologi.

Herning Kommune vurderer, at ansøger lever op til BAT indenfor fodring af besætningen.

BAT – Staldindretning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor staldindretning:

Valg af BAT teknologier:

Den eksisterende kostald er i nudrift etableret med fast gulv med manuel skraber 1-2 gange i døgnet.

Ansøger ønsker at have dyrene i de eksisterende stalde, dog etableres der automatisk skrabning på de fastegulve hver anden 2 time døgnet rundt.

Dens stationære skraber, opsættes i de staldafsnit hvor der nu er faste gulve til opstaldning af kvier og malkekvæg.

Skraberen kører hvert 2 time.

Denne gulvtype vurderes at svarer til ammoniakfordampningen fra et BAT-gulv.

Da udvidelsen af dyreholdet foregår i eksisterende staldbygning, og da der indsættes s automatisk skrabning på de fastegulve hver anden 2 time døgnet rundt, vurderes dette at medfører en reduktion i ammoniakemissionen med omkring 20 %.

BAT beregning

Tabel 5, Det beregnede BAT niveau, ud fra emissionsgræseværdierne) jf. Herning Kommune

Dyrekategori	Alder	Antal dyr	Antal DE	BAT - korrigeret	kg N/år
Malkeko sengestald med fast gulv og skrabning hver anden time (11.000 kg mælk) - Bygning 1	-	510	741,42	(9,8)	4998,00
Malkeko, Dybstrøelse med lang ædeplads med fast gulv. - Bygning 2		30	43,61		301,20
Malkeko, Dybstrøelse med lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) - Bygning 3b% skrabning	-	20	29,08	$(0,6 \times 10,04) + (0,4 \times 9,8) = 9,94$	198,80
Småkalve, Dybstrøelse (hele arealet) - Bygning 2 og kalvehytter	0-6 mdr.	190	51,97		363,35
Kvier, sengestald med fast gulv og skrabning hver anden time. - Bygning 5	6- kæl.v.	80	43,87	(5,36)	428,80
Kvier, Dybstrøelse med lang ædeplads med spalte - Bygning 2	6- kæl.v.	20	12,09	$(0,6 \times 3,15) + (0,4 \times 5,36) = 4,034$	80,68
Tyrekalve, Dybstrøelse (hele arealet) - Kalvehytter	40 - 55 kg.	280	2,75		13,55
Sum					6384,38

Tabel 7. Ansøgt drift, beregnede BAT niveau, ud fra emissionsgræseværdierne) jf. Herning Kommune

Dyrekategori	Alder	Antal dyr	Antal DE	kg N/år
Malkeko sengestald med fast gulv og skrabning hver anden time (11.000 kg mælk) - Bygning 1	-	510	741,42	5828,14
Malkeko, Dybstrøelse med lang ædeplads med fast gulv. - Bygning 2		30	43,61	351,62
Malkeko, Dybstrøelse med lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) - Bygning 3b% skrabning	-	20	29,08	213,74
Småkalve, Dybstrøelse (hele arealet) - Bygning 2 og kalvehytter	0-6 mdr.	190	51,97	363,35
Kvier, sengestald med fast gulv og skrabning hver anden time. - Bygning 5	6- kæl.v.	80	43,87	541,21
Kvier, Dybstrøelse med lang ædeplads med spalte - Bygning 2	6- kæl.v.	20	12,09	128,29
Tyrekalve, Dybstrøelse (hele arealet) - Kalvehytter	40 - 55 kg.	280	2,75	13,55
Sum hvor der er givet reduktion for både skrabning og overdækning af gylletanke				7.439,90

Samlet aktuelle emission: 7.439,90 kg NH₃-N

Den samlede NH₃ emission fra anlægget er ifølge ansøgningen opgjort til 7440 kg. N / år og overholder derved ikke Herning Kommunes BAT niveau på 6384 kg N / år.

Der er begrænsede muligheder for at reducere ammoniakemissionen, når staldsystemet er fast gulv. Eneste muligheder er overdækning af gyllebeholdere og foderkorrektion.

Det er ikke hensigtsmæssigt at benytte foderkorrektion, da der er store mængder græs i grovfoderrationen.

Alle 4 gyllebeholdere monteres med fast overdækning.

Udgifterne ved ændring af gulvene vil ikke være proportionelt med effekten. Gulvene er efter gennemgang af bygningsrådgiver af ejer beskrevet som helt uegnet til at bryde op i midten for at lave dræn. Så vil hele gangarealet skulle fornyes. Det skyldes dels meget hårdt beton, dels manglende komprimering af sandet under gulvet. En anden løsning med at montere en uskinne i midten og

lægge et nyt lag beton med fald ind mod skinnen er dyrt og vil derudover have omkostningstunge følger virkninger: Sengebåsens bagkant skal hæves, foderbordet skal hæves og foderbordets bagkant skal hæves.

Herning kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til de muligheder, der foreligger for det eksisterende byggeri.

BAT – Forbrug af vand og energi

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor vand:

- At der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild

Ansøger er tilsluttet vandværk, hvilket betyder at vandforbruget registreres. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med den daglige drift, herunder bl.a. vask og rengøring, forbrug til dyr osv. Der er desuden timer på anlægget til markvanding, hvorved forbruget løbende kan følges.

Tabel 6, det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt vandforbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Privat	200	200
Drift	23.500	23.500
Markvanding	90.000	90.000
Samlet	113.700	113.700

Der bruges cirka 1.800 m³ vaskevand årligt til rengøring af stalde. Endvidere bruges der cirka 200 m³ vand til vask af maskiner mm på vaskepladsen om året. Spildevand fra vaskeplads ledes til gyllebeholder

Det anslåede vandforbrug er tilstrækkeligt til en besætning og et staldanlæg af den ansøgte størrelse.

Elforbruget forventes i ansøgt drift at være 330.000 kWh excl. forbruget til markvanding.

- Vandforbruget registreres: Årligt
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Til kvæg anvendes drikkekar, som er udformet og placeret, så unødigt vandspild undgås.
- Vaskeautomat til malkeanlæg er forsynet med vandsparer.
- Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene, for at mindske forbrug af vaskevand. Til rengøringen anvendes højtryksrensere.

Vandforsyningen til ejendommen sker fra egen vandboring. Vand fra markboring bruges udelukkende til markvanding.

Vandbesparende foranstaltninger

- Vand fra køling af mælk genbruges til vask af malkebotter
- Vandrør, drikkekar mv. kontrolleres daglig for utætheder og korrekt funktion
- Utætheder og fejlfunktioner repareres hurtigt

Det fremgår af tabel 8, at vandforbruget på ejendommen forventes at forblive uændret i forhold til nudrift, hvilket nok ikke er helt retvisende, men dette skyldes at der ikke foretages registrering af vandforbruget.

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til vandbesparelse indenfor vask og drikkevandsspild samt daglige tilsyn af vandinstallationer er fyldestgørende.

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor Energi:

- Sikre at ventilationen kun starter op efter behov, eks. ved anvendelse af undertryksventilation, frekvensstyrede ventilatorer
- At der anvendes lavenergilysstofrør / sparepærer i staldbygningerne, andre steder
- At lyset i staldene i dagtimerne kun er tændt efter behov
- Udendørsbelysningen er begrænset af bevægelsessensor
- Hvis muligt, at opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter m.m. sker via overskudsvarmen/varmegenindvinding mm.
- At der sker en aflæsning af energiforbruget, og resultaterne gemmes i minimum 5 år
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet

Ansøger oplyser af følgende tiltag foretages på bedriften:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Med etablering af det ansøgte anlæg opnås en rationel drift, hvor flere dyr kan fodres og malkes ad gangen, hvilket medfører mindre energiforbrug pr. ko.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret, hvilket reducerer både energiforbruget og støj niveauet.
- Systemet til opvarmning af vand til vask af køletank og malkeanlæg justeres, dels så vandet ikke opvarmes mere end nødvendigt, og dels så den opvarmede vandmængde passer til forbruget.
- Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.
- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der anvendes ikke energi til opvarmning i stalde.
- Der er installeret varmegenindvinding i forbindelse med mælkenedkøling. Varmen anvendes til at opvarme stuehuset
- Alle fire af gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Energibesparende foranstaltninger

- Varmegenindvinding fra mælkekølingsanlæg til opvarmning af stuehus og kontor
- Naturlig ventilation
- Dagslysstyring og begrænset natbelysning er etableret i kostalden
- Begrænset/ingen natbelysning i kalvestaldene
- Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer
- Frekvensstyret vakuumpumpe

Det forventede energiforbrug efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Tabel 7, oversigt over energiforbrug på ejendommen

	Før udvidelse (mængde /år)	Efter udvidelse (mængde/år)	Ændring i %
Elforbrug kWh	220.000	333.000	+ 51
Vandforbrug m ³	23.700	23.700	0
Olieforbrug	70.000	30.000	-57%

Elforbrug på ejendommen er steget med 51 %, og da vandforbruget ikke registreres forbliver dette uændret. Olieforbruget falder med 57 %, og dette skyldes at markdriften varetages af maskinstationen.

Belysning

Der er natsænkning af lys i staldene, af varierende grad alt efter årstid. Dette forgår med timer. Ved malkecenteret og kalvehytterne er der bevægelsessensorer i forbindelse med belysning,

Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder.

Ventilation og varmegenindvinding

Der er naturlig ventilation i kostald og ungdyrstald.

Overskudsvarme (varmegenindvinding) fra mælkekølingsanlægget genbruges til opvarmning af stuehus og kontor samt varmt vand til vask af malkebotter i både nu drift og ansøgt drift.

Energibesparende foranstaltninger

- Kostalden, hvor størstedelen af dyrene er placeret, er udstyret med naturlig ventilation
- Overskudsvarme fra køling af mælk benyttes til opvarmning af stuehus samt varmt vand i både privaten og driften
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget

Herning Kommune har med tanke på øget fokus på minimering af energiforbrug, stillet vilkår om at der skal udarbejdes en energirapport af en energikonsulent/energifirma, som skal indsendes 1. januar 2016.

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til energibesparelse er fyldestgørende.

BAT – Opbevaring af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor opbevaring af husdyrgødning:

- At gyllen opbevares i gyllebeholdere, der er monteret med fast låg, tag, teltstruktur eller har et flydelag, såsom snittet halm, ekspanderet ler (LECA) mm., ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe
- At sikre at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, således at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde (minimum 9 måneder)
- At gyllen opbevares i en stabil gyllebeholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger
- At gyllebeholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- At husdyrgødningslageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år
- At gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning af gyllebeholderen ved f.eks. tilførsel på marken
- At der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen
- At gyllebeholdere er underlagt 10-års beholderkontrol og er under dagligt opsyn
- At der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderne

- At gyllen suges fra de eksisterende gyllebeholdere og op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran, der er påmonteret på gyllevognen. Sugekranen minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen
- At dybstrøelse køres direkte ud.
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast møg
- Biogasbehandlet gylle

Følgende tiltag foretages på bedriften:

- Ansøger oplyser, at gyllebeholderne er bygget så de kan modstå mekanisk, termisk og kemisk påvirkning. Alle 4 gyllebeholdere etableres med fast låg, hvilket er BAT. Tankene tjekkes jævnligt og er alle tilmeldt 10-årige beholderkontrol.
- Fast møg og dybstrøelse opbevares på ny møddingsplads, med afløb af møddingssaft til opsamling i gylletank.
- Fast husdyrgødning og dybstrøelse uden daglig tilførsel overdækkes med kompostdug, presenning eller plastik, hvilket reducerer ammoniak emissionen
- Dybstrøelse opbevares i markstak jf. regler for opbevaring (§8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen).
- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er fast overdækning på alle fire gylletankene. Dette reducerer ammoniakfordampningen.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af gylle på ejendommen efter udvidelsen er på 9,5 måneder og over 12 mdr. for fast gødning. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Herning Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning.

BAT – Udbringning af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor udbringning af husdyrgødning

- Krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- Krav om efterafgrøder
- Afgasning af gylle på biogasanlæg
- Gylleseparation
- At den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov
- At der ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold det vil sige kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Ejeres redegørelse for overholdelse af BAT på udbringningsteknologi

- Udbringning af gyllen sker fortrinsvis ved nedfældning eller slangeudlæggelse, alt efter afgrøde
- Ansøger sørger for ikke at køre på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket udbringningsareal, da der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende.

- Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at overholde randzoner til grøfter og vandløb, hvorved risikoen for tab af fosfor og nitrat mindskes.
- Efter udbringning af fast mæg og dybstrøelse tilstræbes der nedpløjning af udbragt husdyrgødning hurtigst muligt.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Da gyllen udbringes veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Herning Kommune vurderer, at ansøger med ovenstående lever op til kravet om BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Fravalgte BAT-virkemidler

Den vejledende emissionsgrænseværdi på ejendommen Nørhedevej 10, Ørnghøj er beregnet til 7327 kg N/år. Den reelle ammoniakemission på ejendommen er 7439 kg N/år i ansøgt drift. Da denne staldgulvstype ikke er registreret som en mulighed, der kan vælges til beregning af BAT, er ansøgnings beregningerne for BAT brugt til beregning..

Dette medfører dog at Ørnghøj Drift ApS ikke kan overholde det beregnede BAT-niveau.

Der er begrænsede muligheder for at reducere ammoniakemissionen, når staldsystemet er fast gulv. Eneste muligheder er overdækning af gyllebeholdere og foderkorrektion.

Det er ikke hensigtsmæssigt at benytte foderkorrektion, da der er store mængder græs i grovfoderrationen.

Herning kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til de muligheder, der foreligger for det eksisterende byggeri.

Samlet vurdering af BAT

Herning Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier, opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Endvidere vurderer Herning Kommune, at de vejledende emissionsgrænseværdier for og ammoniak ikke er overholdt.

Da der ikke foreligger et egentligt præcis grundlag at beregne udfra, vurderes de tiltag der er foretaget, at an udgør det for BAT.

For at opnå den bedste tilgængelige teknologi har man gjort en særlig indsats, ved etablering af skraberne i de eksisterende stald med fast gulv og dertil etableres der fast låg på alle gylletankene

Generelt vurderer Herning Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige. Ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Oversigt over bilag

Bilag 1: Oversigt over ejendommen

Bilag 2: Oversigt over ejendommens afløbsforhold

Bilag 3: Oversigt over ejendommens transportveje

Bilag 4: Udbringningsarealer i forhold til kategori 2 og 3 natur

Bilag 5: Udbringningsarealer i forhold til § 7 områder, Natura 2000-områder samt Kategori 1 natur

Bilag 6: Udtalelse fra naturteamet, Herning kommune

Bilag 7: Arealudtalelse fra Ringkøbing /Skjern kommune (§ 46)

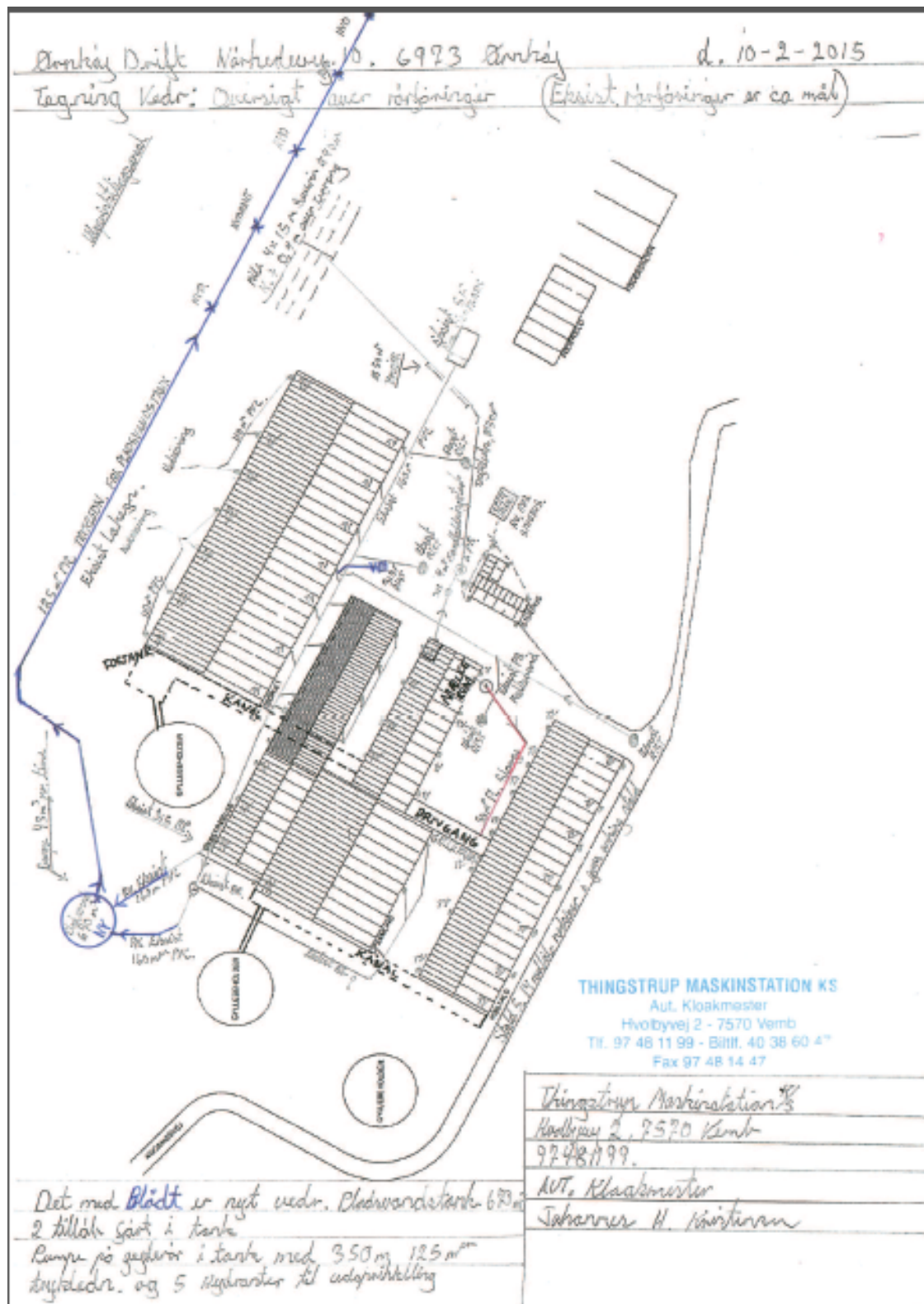
Bilag 8: Bemærkning til udkastet

Bilag 9: Svar på bemærkning til udkastet

Oversigt over ejendommen

Oversigt over ejendommens afløbsforhold

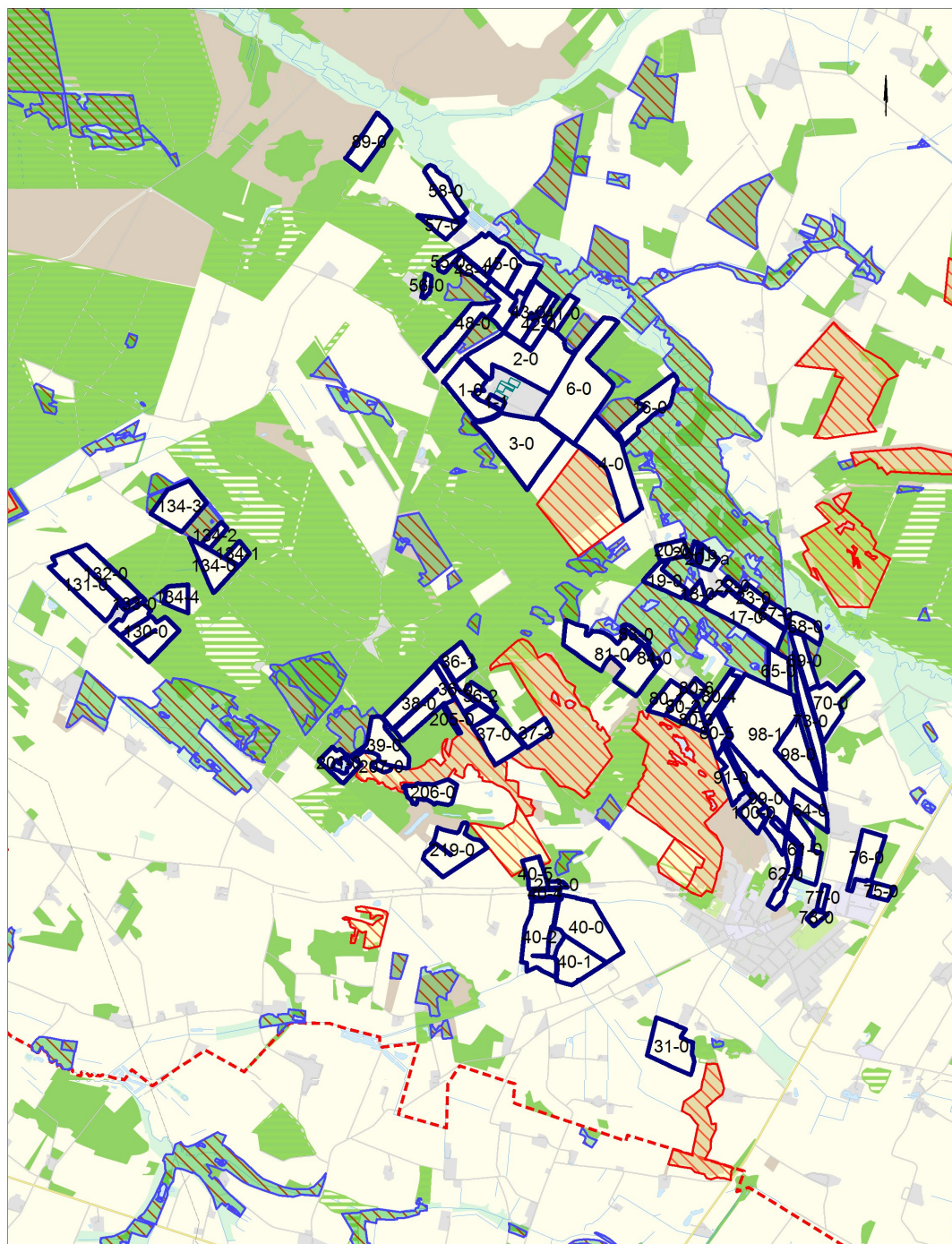
Oversigt over ejendommen, med transportveje, ny møddingsplads osv.

Korttitel:		
Ajourført indtil:	Målforhold: 1 : 5000	Dato: 11-06-2015
Afdeling:	Bemærk matrikelkort er kun til oversigtsformål	
Herning kommune Torvet 7400 Herning Tlf.nr: 96 28 28 28 Fax.nr: 96 28 80 19		

Udbringingsarealer i forhold til Kategori 2 og 3 natur

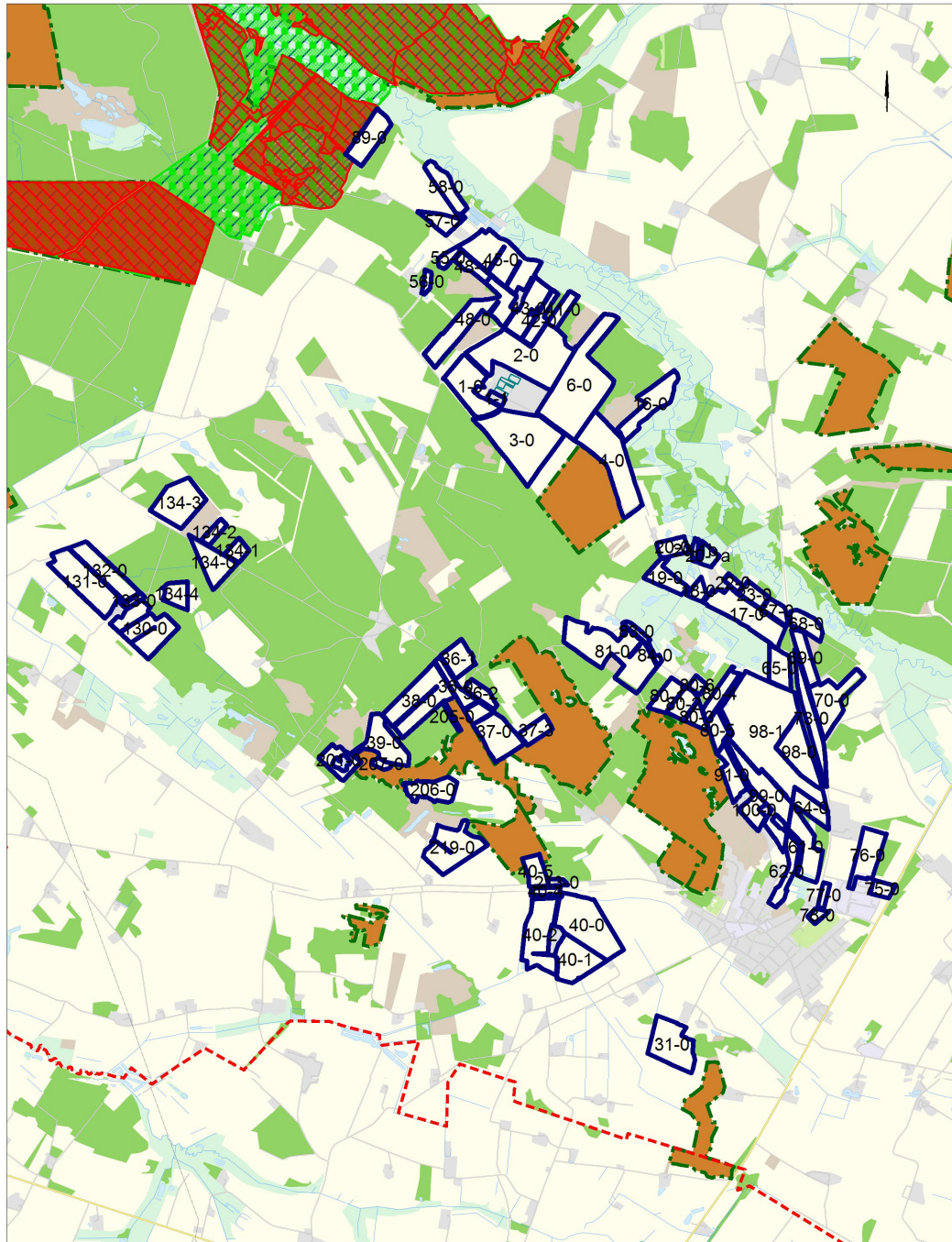
Legend

- Kategori 2 natur
- Kategori 3 natur
- Kategori 3, potentiel ammoniakfølsom natur (skov)

Korttitel:		
Ajourført indtil:	Målforshold: 1 : 33000	Dato: 11-06-2015
Afdeling:		Bemærk matrikelkort er kun til oversigtsformål
Herning kommune		
Tonvet		
7400 Herning		
Tlf.nr: 96 28 28 28 Fax.nr: 96 28 80 19		

Udbringingsarealer i forhold til § 7 områder, Natura 2000-områder samt Kategori 1 natur

- Legend**
- Kategori 1 natur
  - Habitatnatur
  - EF fuglebeskyttelsesområde DK
  - EF Habitatområder DK
  - Natura 2000 dk samlet
  - Ramsar
  - § 7 natur, bufferzoner
  - Beskyttet hede/overdrev
  - Beskyttet højmoser
  - Beskyttet lobeliesø

Korttitel:		
Ajournført indtil:	Målforhold: 1 : 33000	Dato: 11-06-2015
Afdeling:		Bemærk matrikelkort er kun til oversigtsformål
Herning kommune Torvet 7400 Herning Tlf.nr: 96 28 28 28 Fax.nr: 96 28 80 19		

Udtalelse fra naturteamet, Herning kommune

Naturudtalelse på beskyttet natur omkring Nørhedevej 10, Ørnhøj

Udvidelse af kvægeproduktion fra 570,05 til 924,78 DE vil medføre en meremission på 1147,64 kg N/år til en samlet emission på 7439,91 kg N/år. Baggrundsbelastningen i området er fastsat til 13,9 kg N/ha (2012-værdier).

Der er foretaget depositionsregninger på udvalgte naturområder via det elektroniske ansøgningssystem. Der er anvendt skema nr. 73020.

Vurdering

Anlæg

Herning Kommune vurderer, at udvidelse af kvægproduktionen på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj fra 570,05 til 924,78 DE ikke vil N-belaste den omkringliggende natur mere, end det kan tåle.

Kategori 1- natur

Nærmeste Natura 2000 område er H57 "Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø" beliggende cirka 1500 m. NV for anlægget. Totalbelastning på 0,1 kg N/ha/år ligger indenfor det generelle beskyttelsesniveau, og der er ikke kendskab til særlige forhold, der kræver en konkret vurdering i forbindelse med H57.

Kategori 2- natur

Nærmeste kategori 2 natur er en hede beliggende cirka 325 meter SØ for anlægget. Totalbelastningen på 0,6 kg N/ha/år ligger indenfor det generelle beskyttelsesniveau. Der er ikke kendskab til særlige forhold omkring heden, der kræver skærpede krav til beskyttelse.

Kategori 3- natur

Der ligger flere heder omkring anlægget, der er beskyttet som kategori 3-natur. Der er ingen merbelastning, der overskrider det generelle beskyttelsesniveau på 1,0 kg /ha/år. Der er ikke kendskab til særlige forhold omkring naturområderne, der kræver skærpede krav til beskyttelse.

Bilag 4 arter

Der er ikke kendskab til bilag 4- eller andre beskyttede arter omkring anlægget eller udbringningsarealerne. Det kan dog ikke udelukkes, at de har levesteder på de tilstødende naturarealer. Mange arter er sårbare over for markdrift, så derfor anbefales det, at markdrift ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Hvis Herning Kommune bliver opmærksom på, at markdriften skader bilag 4 arter kan kommunen efterfølgende stille vilkår til sikring af arternes levesteder.

J. Kith Skovgaard
(naturteamet)
19-06-2015

Bilag 7

Ringkøbing-Skjern Kommune

Arealudtalelse fra Ringkøbing/Skjern kommune (§ 46)

Returadresse

Land og Vand, Landbrug
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Herning Kommune

Sendt pr mail til Pernille Kjeldsen, e-mail: mikpk@herning.dk

Sagsbehandler
Berith Bressendorff
Direkte telefon
9974 1781
E-post
Berith.bressendorff@rksk.dk
Dato
2. juni 2015
Sagsnummer
15-016288

Udtalelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune jf. § 46 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1283 af 8. december 2014.

Arealudtalelse for arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på adressen Nørhedevej 10, 6973 Ørnvej. Udtalelsen er gældende for følgende arealer: (angivet på bilag 1).

Arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnvej	Marknummer ifølge ansøgning	Anvendelse
Udbringningsarealer	121-0, 128-0, 120-0, 129-0, 124-0, 124-1 og 126-0	Svarende til 2,3 DE/ha i kvæggylle og dybstrøelse

1.1 Husdyrbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnvej skal jf. ansøgningen overholde/drives med:

- På husdyrbrugets udbringningsarealer må der i alt udbringes kvæggylle/dybstrøelse i alt svarende til 2,3 DE/ha.
- Plantedirektoratets gældende regler for landbrugsbedrifter, der må udbringe en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha pr. planperiode, skal overholdes.
- Udbringningsarealernes nitratudvaskning til overfladevandet må ikke overstige, hvad der svarer til et planteavlslug i oplandet til Ringkøbing Fjord

Udover de vilkår der ifølge lovgivning og diverse vejledninger (lovpligtige vilkår) skal stille for at sikre at ovenstående overholdelse, ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune, at følgende vilkår stilles i godkendelsen:

1.2 Vilkår:

- Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen, jf. kapitel 7 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1283 af 8. december 2014. Kommunen vurderer herefter, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare.
- Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder.

Miljøvurdering

2.1 Generelt

Følgende vedrørende arealberegningerne er oplyst til Ringkøbing-Skjern Kommune:

	Beregning af	Resultat
Fosfor	Krav om P-overskud overholdt	Ja
	Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-0,1 Kg P
	P-tilført pr. ha/år i ansøgt drift	31,4 Kg P/ha/år
	P-fracørsel, arealvægtet gennemsnit	30,2 Kg P/ha/år
	P-overskud/ha/år for ansøgte projekt	1,2 Kg P/ha/år
Nitratberegning overfladevand	DE reduktionsprocent	100 %
	DE max	2,3 DE/ha
	DE reel	2,3 DE/ha
	Kg N/ha DE max	63,6 Kg N/ha
	Kg N/ha DE reel	63,5 Kg N/ha

2.2 Beliggenhed og planmæssige forhold

2.2.1 Beskyttelseslinjer

Udbringningsarealerne ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfredede arealer, strand, søer, skove, fortidsminder og kirker.

Dele af arealerne ligger indenfor åbeskyttelseslinjen, men det er uden betydning, da der ikke bygges på arealet.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at driften af arealerne ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

2.2.2 Kulturmiljø

Området indeholder iht. Kommuneplan 2013 til 2025 særlige værdifulde kulturmiljøer i form af Hover Ådal og Brejninggårdområdet.

Dele af arealerne ligger indenfor de særlige værdifulde kulturmiljøer, men det er vurderet, at driften af arealerne ikke vil påvirke kulturmiljøet væsentligt.

2.2.3. Placering i landskabet

Arealerne ligger delvis inden for det værdifulde geologiske område Skovbjerg Bakkeø, som er en bakkeø med udjævnet landskab fra næstsidsite istid og med spor efter senere tildragelser. Det er vigtigt, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge fremtræder klart i landskabet.

I denne godkendelse sker der udelukkende ændringer på arealernes drift og der indgår ikke arealer, som ikke allerede er i drift.

Det er på baggrund af ovenstående, Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte arealdrift ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune.

2.3 Drift

Der er stillet vilkår om det maksimale antal dyreenheder pr. hektar, der må tilføres arealerne via husdyrgødning. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at driften af arealerne, i henhold til generel lovgivning, samt stillede vilkår, er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener og virkninger fra arealerne.

2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik

Formålet med Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er, at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen, kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Forebyggelse og begrænsning af forurening skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik, herunder renere teknologi, dvs., eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT er at betragte som en generel ikke stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme, eller for den sags skyld robuste omgivelser, ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de generelle regler i husdyr- og husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af husdyrgødning, som værende tilstrækkelige til at opfylde kravene til BAT for udbringning.

Ringkøbing-Skjern Kommune anser det for værende BAT, at man tager højde for udbringningsarealernes fysiske karakter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Dvs., eksempel jordtype, struktur og hældning samt forhold som regn, vanding og sædskifte.

Der er stillet vilkår om, at udbringning af husdyrgødning ikke må foretages på frossen, vandmættet, oversvømmet, eller snedækket jord, samt forud for varsling om kraftig regn/nedbør. Vilkåret er stillet for at reducere unødigt forurening af vandmiljøet.

Konkluderende vurdering af BAT

På baggrund af ansøgers redegørelse for BAT inden for udbringning af husdyrgødning vurderes det, at den konkrete anvendelse af BAT lever op til det Ringkøbing-Skjern Kommune anser som værende BAT-standard for en ejendom med arealdrift.

2.4 Natur og vand

2.4.1 International natur – beskrivelse

De internationale naturbeskyttelsesområder, er en samlet betegnelse for EF-Habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Hvert internationalt naturbeskyttelsesområde består af et, eller flere af disse udpegede områder.

Habitatområderne og Fuglebeskyttelsesområderne, der er udpeget på grundlag af EU's naturdirektiver, udgør tilsammen Natura 2000, der er et økologisk netværk af beskyttede områder i hele EU. Ramsarområderne er udpeget på grundlag af Ramsarkonventionen om beskyttelse af vigtige vådområder. Ramsarområderne ligger alle indenfor grænserne af fuglebeskyttelsesområder og beskyttelsen er dækket ind af EU-beskyttelsen.

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre, eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper og dyre- og plantearter inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

Habitatdirektivet rummer også regler om at beskytte særlige arter, både i og udenfor Natura 2000-områder. Det er de såkaldte bilag IV-arter. Disse arter (flere padder, markfirben, odder, hasselmus m.fl.) må ikke få beskadiget, deres yngle-, eller rasteområder.

Målsætningen for Habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne er at sikre, eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, de er udpeget for. For Ramsarområder er målsætningen, at beskyttelsen fremmes.

En art anses for at have gunstig bevaringsstatus, når undersøgelser peger på, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som levedygtig bestand, samt artens udbredelsesområder sandsynligvis ikke er i tilbagegang.

Nærmeste internationale naturområder er habitatområde Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, som ligger ca. 8 km fra husdyrbrugets arealer. Alle arealerne ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Derudover ligger alle arealerne i oplandet til Stadil Ford og Vest Stadil Fjord. For beskrivelser af de internationale naturområder henvises til Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk

2.4.2 Vandmiljøet

Kvaliteten af vandmiljøet i søer og fjorde, er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer, der medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger, som eksempelvis søsalat. Ved for store tilførsler af næringsstoffer, reduceres sigtdybden i vandet, bundvegetationen, som eks. ålegræs reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltvind, øges til skade for plante- og dyrelivet.

Generelt tilføres markerne flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Etablering, udvidelse, eller ændring af husdyrbrug kan give anledning til et øget tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Transporten af næringsstoffer fra arealerne, kan ske via udvaskning til grundvandet, som dernæst føder vandløb, søer og fjorde, eller ske som overfladeafstrømning, via dræn, eller direkte til vandløb, søer og fjorde.

Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland 1.8 Ringkøbing Fjord, skal sikre at søer, vandløb, grundvandsforekomster og kystvande i udgangspunktet opfylder miljømålet 'god tilstand' inden udgangen af 2015. Endvidere skal det sikres, at eventuelle forringelser af tilstanden for vandområderne forebygges. (Vandplanen findes på Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk)

Vandløb

Miljømål for vandløb, omfatter både kemisk tilstand og økologisk tilstand. Størstedelen af vandløbene i hovedvandoplandet skal opfylde målet om god økologisk tilstand, mens en mindre del målsættes til et godt økologisk potentiale. I sidstnævnte tilfælde, er der tale om vandløb, som er kunstigt anlagte, eller stærkt fysisk modificerede. En mindre andel af vandløbene, har et strengere miljømål i form af høj økologisk tilstand, fordi den nuværende tilstand er fauna klasse 7.

Miljømål for vandløb:

Type	Høj tilstand	God tilstand
'Normal'	7	6 eller 5
'Blødbund'	5	4

Tallene i tabellen refererer til smådyrsfaunaen, bedømt ved hjælp af Dansk Vandløbs Fauna Indeks (DVFI).

En del af ejendommens arealer ligger ved, eller i oplandet til vandløb Hover Å og Randbæk. Ifølge Vandplan 2010-2015 må vandløbene ikke anvendes til formål, der hindrer opfyldelse af de konkrete miljømål fastsat i Vandplanen.

I den konkrete sag er det ikke vurderet, om der er målopfyldelse for vandløbet.

Det forventes, at de generelle forbedringer i forhold til vandkvalitet, fysiske forhold, fri passage og vandindvinding, i et vist omfang, vil bidrage til at sikre gunstig bevaringsstatus for de særlige arter og naturtyper, der er tilknyttet vandløb i oplandet.

Det er kommunens vurdering, at almindelig landbrugsdrift på vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke vandløbskvaliteten i væsentlig grad. Med de nye krav om 10 meter randzoner langs alle vandløb, vil påvirkningen på vandløb, fra landbrugs relateret arealdrift, være yderst minimal.

Der gøres hermed opmærksom på, at der iht. vandløbslovens § 69, stk. 1, gælder følgende for flere af ejendommens udbringningsarealer, som ligger ned til vandløb:

- *Dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 meter.*

Det betyder, at der er krav om 2 meter dyrkningsfrie bræmmer langs de vandløb, der er angivet som "2 meter bræmme ved vandløb" på bilag 1. Det er ansøgers pligt, at oplyse dem, der udbringer gyllen, eller foretager anden jordbearbejdning, om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på husdyrbrugets udbringningsarealer.

Endvidere gøres opmærksom på, at ejendommen har udbringningsarealer, som ligger ned til vandløb, der er omfattet af gældende randzonestov (Lov om randzoner). For disse vandløb gælder:

- *Der må ikke på indtil 9 meter fra bredden foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning, eller anden jordbearbejdning.*

Det betyder, at randzonearealet ikke kan indgå som udbringningsarealer, men vil kunne anvendes til afgræsning. Det er ansøgers pligt, at oplyse dem, der udbringer gyllen, eller foretager anden jordbearbejdning, om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på ejendommens udbringningsarealer.

2.4.3 Jordtype og eventuelle dræn

Ejendommens ejede/forpagtede udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune består af i alt 39,1 ha og arealerne er, ifølge ansøgningen, beliggende på (JB1) jorde. Alle af arealerne er ifølge ansøgningen dræned.

2.4.4 Sædskifte

På alle marker er der valgt et K12 sædskifte, hvilket svarer til referencesædskiftet for disse arealer.

Eftersom ansøger har valgt samme sædskifte som referencesædskiftet for alle marker, er beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet foretaget på baggrund af referencesædskiftet. Der er derfor ikke stillet krav til specifikke sædskifter, idet ansøger ikke har anvendt "sædskifte" som virkemiddel for at reducere udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet.

2.4.5 Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud i mod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og i mod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på ejendommens udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune:

Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærrådets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærrådets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

2.4.6 Risikoarealer

Tilførslen af fosfor fra markerne til overfladevand sker hovedsagligt ved overfladisk afstrømning, udvaskning via dræn, brinkerosion, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning. En fortsat nettotilførsel af fosfor til jorden øger risikoen for øget tilførsel af fosfor til vandmiljøet, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor, falder som følge af øgede akkumulering. Ved overfladiske transportprocesser tabes der også mere fosfor til vandmiljøet i takt med, at fosforindholdet i overjorden stiger.

Effekten af husdyrudvidelser på fosforafstrømningen til vandområder er vanskelig at kvantificere. Analyser i det tidligere Ringkøbing Amt, viser dog en klar sammenhæng mellem fosforkoncentrationen i vandløb og husdyrtætheden. Således stiger fosforkoncentrationen og dermed transporten, jo større husdyrtæthed, der er i oplandet.

Landbrugsdriften på arealer, som enten skråner, eller afvandes, bør tilrettelægges således, at fosfortilførslen til vandområderne minimeres.

Der er ingen af ejendommens udbringningsarealer, som skråner 6 grader, eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fosfor fra ejendommens udbringningsarealer til vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udbringning af husdyrgødning i henhold til gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt.

2.4.7 Fosforbelastning til vandområde

Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelse

Risikoen for tilførsel af fosfor til vandmiljøet er bl.a. bestemt af fosforpuljen i jorden, jordtype og dræningsforhold, hvilke beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt på baggrund af. Beskyttelsen af vandområderne mod fosfor er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor jf. Miljøstyrelsens fosforkort.

Ifølge ansøgningen afvander udbringningsarealerne til Natura 2000-området Ringkøbing Fjord. 39,1 ha af arealerne afvander desuden til Natura 2000-området Stadil Fjord.

I Ringkøbing-Skjern Kommune ligger 24,68 ha i "P-klasse 2", som er drænedegrøftede lavbundsarealer. For disse udbringningsarealer er der generelt krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må være 2 kg P/ha/år.

Ifølge ansøgningen ligger 14,42 ha af udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune i "P-klasse 0". Disse arealer udløser derfor ikke som udgangspunkt skærpede krav til ejendommens fosforoverskud, idet de generelle harmoniregler generelt anses tilstrækkelige til beskyttelse af Natura 2000-områderne mod fosfortilførsel fra arealerne. Det tilladte fosforoverskud fra bedriftens arealdrift beregnes på bedriftsniveau og ikke i forhold til de enkelte marker. Eventuelle vilkår til fosforoverskuddet stilles ligeledes på bedriftsniveau (jf. Miljøstyrelsens Wiki-vejledning).

Ifølge ansøgningen tilføres der via husdyrgødningen 31,4 kg P/ha/år til arealerne og der fraføres via afgrøderne 30,2 kg P/ha/år fra arealerne. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på 1,2 kg P/ha/år. Ifølge ansøgningen overholdes husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau, idet overskuddet på bedriftsniveau er 0,1 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud.

Særskilt vurdering af fosforbeskyttelsen/nærmere konsekvensvurdering

Ringkøbing-Skjern Kommune er ikke i besiddelse af en viden om, at arealerne eller recipienten (Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord) er mere fosforsårbare, end det der ligger til grund for Miljøstyrelsens fosforkort og husdyrlovens beskyttelsesniveauer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord mod en væsentlig påvirkning med fosfor fra arealdriften.

I den konkrete sag vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ikke er forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at sikre at arealdriften i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de internationale beskyttelsesområder Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord.

2.4.8 Nitrat til overfladevand

Kvælstofafstrømningen fra marker afhænger af vandafstrømningen og dermed af nedbørsmængderne. Når der korrigeres for variationen i afstrømningen, er det sket et tydeligt fald i kvælstoftilførslen til Ringkøbing Fjord siden 1992, hvilket må tilskrives effekten af tiltag til nedbringelse af kvælstofbelastningen fra især landbruget. Effekten af tiltagene er dog ikke større end, at de senere års generelle tendens til en stigning i nedbørsmængderne og dermed ferskvandafstrømningen delvist modvirker effekten af tiltagene til reduktion af kvælstofbelastningen.

Husdyrlovens generelle nitratbeskyttelse

I husdyrloven er beskyttelsen af vandområderne mod nitratudvaskningen rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder jf. Miljøstyrelsens Nitratklassekort. Arealer som hører under kategorierne "Nitratklasse I, II eller III" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle harmoniregler giver mulighed for (dog med visse modifikationer).

Alle udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord, som er et kvælstofsårbart Natura 2000-område. Udbringningsarealerne ligger dog ikke i nitratklasserne I, II eller III, hvilket betyder, at nitratudvaskningen fra arealerne til overfladevandet som udgangspunkt er reguleret af de generelle harmoniregler, som ifølge ansøgningen er overholdt.

Ifølge ansøgningen kan der på bedriftens udbringningsarealer tillades et husdyrtryk på 2,30 DE/ha, hvilke svarer til, at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DEmax) er 63,6 kg N/ha/år. Det ansøgte husdyrtryk er 2,30 DE/ha, hvilke svarer til at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DEreel) er 63,5 kg N/ha/år. Miljøstyrelsen har udarbejdet et notat (dateret d. 24. juni 2010). Det fremgår af notatet, at udbragt husdyrgødning der bidrager med mindre end 1 % af den samlede kvælstofbelastning fra oplandet til et lukket bassin, ikke vurderes at medføre en væsentlig virkning på Natura 2000-området under forudsætning af, at dyretrykket i oplandet er uændret. Det er også en forudsætning at der ikke er andre kilder til nitratudvaskningen end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 2007.

Nyeste data fra Miljøstyrelsen (dateret d. 10. december 2014) viser imidlertid, at i hele oplandet til Ringkøbing Fjord, og dermed indenfor kommunens grænser, er husdyrintensiteten i perioden fra 2007 til 2014 steget og tendensen er sikker. Stigningen er på 1,53 % fra 245988,93 DE i 2007 til 249802,18 DE i 2014.

Ringkøbing-Skjern kommune har ikke fundet andre kilder, som kan bidrage yderligere til en stigning i nitratudvaskningen.

- For alle dambrugene i oplandet til Ringkøbing Fjord gælder, at der ikke er givet tilladelse til merudledning af nitrat siden 90'erne.
- Data fra Naturstyrelsen over spildevandsudledningerne viser, at der siden 2007 er sket et fald på gennemsnitlig 47,99 tons i udledning af nitrat til Ringkøbing Fjord. Hvad angår spildevand fra det åbne land, så er det primært nedslivningstilladelser der gives, og kun i få tilfælde, hvor andet ikke har kunnet lade sig gøre, er der givet tilladelse til minirensningsanlæg.

Derudover vil kommunen fra og med i år give påbud til ejere med direkte udledning til sårbar recipient om, at de inden for en given tidsfrist skal have etableret nedslivningsanlæg. Det er derfor kommunens opfattelse, at udvaskningen af nitrat fra spildevand i det åbne land til Ringkøbing Fjord har været faldende inden for den sidste årrække og vil blive ved med at falde de kommende år.

I henhold til miljøstyrelsen kan kommunen dog godt godkende projekter i oplande med et stigende husdyrtryk, hvis nitratudvaskningen reduceres til hvad der svarer til et planteavlslug. Dette kan gøres ved at reducere gødningsnormen, flere efterafgrøder, eller ændre på sædskiftet. Ringkøbing-Skjern Kommune forventer derfor, at Herning Kommune med vilkår sikrer, at husdyrbrugets nitratudvaskning til overfladevandet ikke overstiger, hvad der svarer til et planteavlslug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven i forhold til kvælstof. De stillede vilkår vurderes dog tilstrækkelige til at sikre, at husdyrbruget i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af det internationale naturbeskyttelsesområde Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord.

2.4.9 Ammoniak

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er registreret som beskyttede naturtyper.

Fleere af udbringningsarealerne grænser op til § 3-beskyttede naturområder (se bilag 1). Der er tale om § 3 eng og mose.

Ingen af udbringningsarealerne skrånere mere end 6 grader ned mod § 3-beskyttet natur og det er derfor Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke vil være væsentlig risiko for, at overfladestrømning vil påvirke den § 3-beskyttede natur.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på den baggrund, at § 3 naturområderne ikke vil blive væsentlig påvirket af udbringning af husdyrgødning på de nærliggende markarealer og at de generelle regler for udbringning er tilstrækkelige til at beskytte områderne imod påvirkning af tilstanden.

Der er ingen af udbringningsarealerne, der grænser umiddelbart op til Natura 2000 naturområder, som er ammoniakfølsomme (Kategori 1 natur). Kommunen vurderer, at de generelle regler for udbringning af husdyrgødning er tilstrækkelige til at beskytte §3 områderne imod tilstandsændringer og væsentlig påvirkning.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre naturområder, herunder andre Natura 2000-områder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra den ansøgte arealdrift. Vurdering er baseret på baggrund af de store afstande til de andre naturområder.

På baggrund af ansøgningen og oplysninger fra ansøger vurderes det, at driften af udbringningsarealerne ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige drift. Markdrift i form af omlægning, gødsning, sprøjtning og andre jordbrugsaktiviteter vurderes ikke at give anledning til væsentlig merbelastning af områdets beskyttede naturområder. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vilkår i miljøgodkendelsen, samt udmeldinger fra Miljøstyrelsen, at tilstanden af naturområderne omkring husdyrbrugets udbringningsarealer ikke vil ændres væsentligt, som følge af ansøgte projekt. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven.

2.4.10 Grundvand:

Arealerne ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser. Nogle af udbringningsarealerne ligger i indvindingsområde til Spjald Vandværk.

Beskyttelsen af grundvandet mod nitratudvaskning fra rodzonen er i husdyrloven rettet mod de nitratfølsomme indvindingsområder.

Udbringningsarealerne ligger ifølge Miljøstyrelsens kortværk uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Arealerne er derfor ikke omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for kvælstofudvaskningen fra rodzonen, idet de generelle harmoniregler anses for tilstrækkelige til at beskytte grundvandet mod kvælstofudvaskning fra arealernes rodzone. Det er derfor vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

2.5 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at driften af arealerne vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en viden, der kan begrunde at de generelle beskyttelsesniveauer skal skærpes yderligere, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige virkninger som følge af driften af arealerne.

2.6 Konklusion

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Ansøgt arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune kan godkendes, idet driften herunder afsætning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af § 7 beskyttede naturområder, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord / Stadil Fjord), grundvand herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at arealdriften i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at den ansøgte arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

Bilag 1: Kort med de arealer udtalelsen omfatter

Bemærkning til udkast til godkendelse

Til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klage over Herning Kommunes tiltænkte miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget Ørnhøj Drift Aps. Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj.

Sags nr.: 09.17.00-P19-58-15

Hermed indgives klage over Herning Kommunes tiltænkte miljøgodkendelse til udvidelse af kvægbruget Ørnhøj Drift Aps.

Miljøsagsbehandlingen er på væsentlige punkter mangelfuld og direkte fejlbehæftet, hvilket uddybes nedenfor. Der indstilles med begrundelse i nedenstående argumentation til fornyet og grundigere miljøsagsbehandling samt til afvisning af ansøgte udvidelse.

Efterfølgende sidehenvisninger refererer til Herning Kommunes udkast til miljøgodkendelse.

1. Vedr. Landskabsvurdering og Transport.

Tabel 3, side 27 viser den forventede stigning i antallet af transportere.

Antallet af transportere med markmaskiner er angivet til nul (0), med begrundelse i, at disse varetages af maskinstation.

Logikken i dette er vanskelig at følge. Kørselen på landevejen forsvinder jo ikke, fordi det er en maskinstation bestilt af bedriften, og ikke bedriften selv, der varetager markarbejdet knyttet til driften. Opgørelsen må skulle vise det reelle antal transportere tilknyttet driften.

Det angives s. 17, at ansøgningen om udvidelse indgives for at opnå rentabel drift på ejendommen. Dette er velkendt med henblik på salg af ejendommen, som i dag efter konkurs ejes af Nordea Bank. Eventuel fremtidig drift med ny ejer kan ikke forudsættes betinget af brug af maskinstation til markarbejdet. Under alle omstændigheder bør transporterne i forbindelse med virksomhedens drift, herunder markarbejde naturligvis indgå i tal og vurdering.

Det angives i udkastet til miljøgodkendelse, at det øgede antal transportere ikke vil medføre væsentlige gener for naboer.

I sammenhæng med landskabsvurderingen anføres:

- Nørhedevej er en smal landevej, som få hundrede meter efter Nørhedevej 10 går over i grusvej, som fører ud i fredede områder; Stråsø Plantage/Skovbjerg Bakkeø, Vind Hede m.v. I realiteten ligger bedriften for enden af en blind vej set i landbrugsmæssig sammenhæng.
- Allerede nu er transporterne knyttet til ejendommen stærkt generende for naboerne i form af støj, tilsvining af vejen (jord og gylle), vanskelig passage af de meget store og tunge maskiner, som fylder hele den smalle vej, reduceret trafikikkerhed for øvrige trafikanter, herunder børn og naturturister til området samt itukørsel af asfaltbelægning og rabatter.
- Dele af udbringningsarealerne kræver kørsel via grusvejen Brohusvej, som krydser den A-målsatte Fuglkær Å (Råsted Lilleå). Der stilles spørgsmålstegn ved, om vej og bro er dimensionerede til transporterne.
- Side 3 placeres Halkjærvej 27 700 meter nordvest for Ørnhøj Drift Aps. Halkjærvej 27 ligger nordøst for ejendommen, hvilket af hensyn til gener i form af fluer, støj og lugt er en væsentlig forskel hér i Vestjylland, hvor vestenvinden hersker.
- Side 20 angives den nye møddingsplads til at skulle placeres øst for nuværende staldanlæg, men på oversigtsbillede side 21 vises pladsen placeret stik vest for bygningerne. Det kan igen betragtes som en mindre fejl, men set i sammenhængen virker sagsbehandlingen ikke gennemarbejdet.

- Antallet af transporter gennem Ørnhøj by med affødte gener i form af forringet trafiksikkerhed, støj, passage, lugt og tilsivning er udeladt i behandlingen.
Transport af dyr, gylle, foder etc. gennem Ørnhøj bymidte og tilknyttede villaveje (Overgårdsvej, Mosevænget, Kjærvej, Halkærvej samt Ørnhøj Hovedgade) er en forudsætning for driften, hvilket naturligvis er uhensigtsmæssigt og generende.
- I tabel 3 side 27 angives afhentning af mælk til samme antal kørsler i udvidet drift som i nudrift. Det synes ikke at harmonere med den påtænkte udvidelse af antallet af malkekøer.
- Samme argument vækker undren i forhold til den forventede halvering af antallet af DAKAafhentninger af døde dyr og antallet af kørsler med dyr til slagting.
- Ørnhøj Drift ejer jf. Skats Ejendomsvurdering.dk 165,6 ha. Øvrige arealer er forpagtede; pt. altså 240,5 ha eller 60% af de indregnede udbringningsarealer.
Ud af de ejede arealer ligger kun ca. 100 ha i tilknytning til bygningerne. Resten er beliggende på Overgårdsvej, Mosevænget, Kjær Vej og Halkjærvej.
Ud fra en landbrugsfaglig vurdering er det ikke et sundt grundlag for fremtidig rentabel drift. En væsentlig del af de forpagtede arealer ligger placeret, så drift kræver kørsel gennem Ørnhøj by. På selve Nørhede er der ganske enkelt ikke landbrugsjord (til salg eller ikke), som kan bringe harmoni mellem ansøgte antal DE og areal. Videre er en betragtelig del af nuværende landbrugsjord på Nørhede allerede handlet og opkøbt med jagt på den kraftige krondyrbestand for øje. Det betyder normalt i praksis, at arealerne tilplantes indenfor en kort årrække.

2. Nabobedrifter.

Det angives s. 39, at der på Nørhedevej 11 ligger et svinelandbrug.

Bedriften beliggende Nørhedevej 11 er et økologisk kvægbrug, hvilket det har været i mange år.

Det kan betragtes som en bagatel i sammenhængen, men er forhåbentlig ikke udtryk for Herning Kommunes generelle grundighed i miljøsagsbehandlingen og overblikket over kommunens landbrugsbedrifter..... ;o)

3. Vandløb samt bilag IV-arter.

Bedriften Nørhedevej 10 og flere af udbringningsarealerne ligger i umiddelbart tilknytning til den Amålsatte Fuglkær Å. Fuglkær Å er levested for arter som:

- Stalling
- Odder
- Bæver
- Laks
- Isfugl
- Vandstær (ses endnu primært som trækgæst)

Videre vokser bl.a. klokkeensian og flere orkidéarter på eng- og hedearealerne langs åen, som også huser en svag, etablerende bestand af trane (Grus Grus).

Fuglkær Å nævnes ikke i udkastet til miljøgodkendelse. Det er en markant forglemmelse(?)/udeladelse. (Til gengæld nævnes Idom Å, som ikke har nogen tilknytning til bedriften - ?)

Tranen har i flere år besøgt eng- og hedearealerne langs Fuglkær Å, og er i år lykkedes med at yngle på Halkjær Hede langs Nørhedevej.

4. Aktuelle situation på ejendommen.

Tidligere ejer af Nørhedevej 10, P. Steenvijk, havde i en årrække markant flere dyreenheder på ejendommen, end ejendommens miljøtilladelse tillod. Herning Kommune var bekendte med dette igennem minimum 4 år, inden der i 2010 blev søgt om tilladelse til udvidelse/lovliggørelse.

Denne tilladelse blev givet på betingelse af opfyldelse af gældende miljølovgivning. Ingen af de stillede krav blev gennemført, men trods det er antallet af dyreenheder idag stadig markant højere end ejendommens gældende miljøtilladelse tillader.

Aktuelle ansøgning om udvidelse er altså igen at betragte som ansøgning om lovliggørelse af nuværende overskridelser.

I praksis betyder det, at tidligere lovovertredelser nu søges legaliserede via en miljøgodkendelse til den nye ejer efter konkurs (Nordea Bank). En miljøgodkendelse og udvidelse, som næppe landbrugsfagligt eller miljømæssigt var gennemført, hvis det ikke baseredes på tidligere ejers lovbrud.

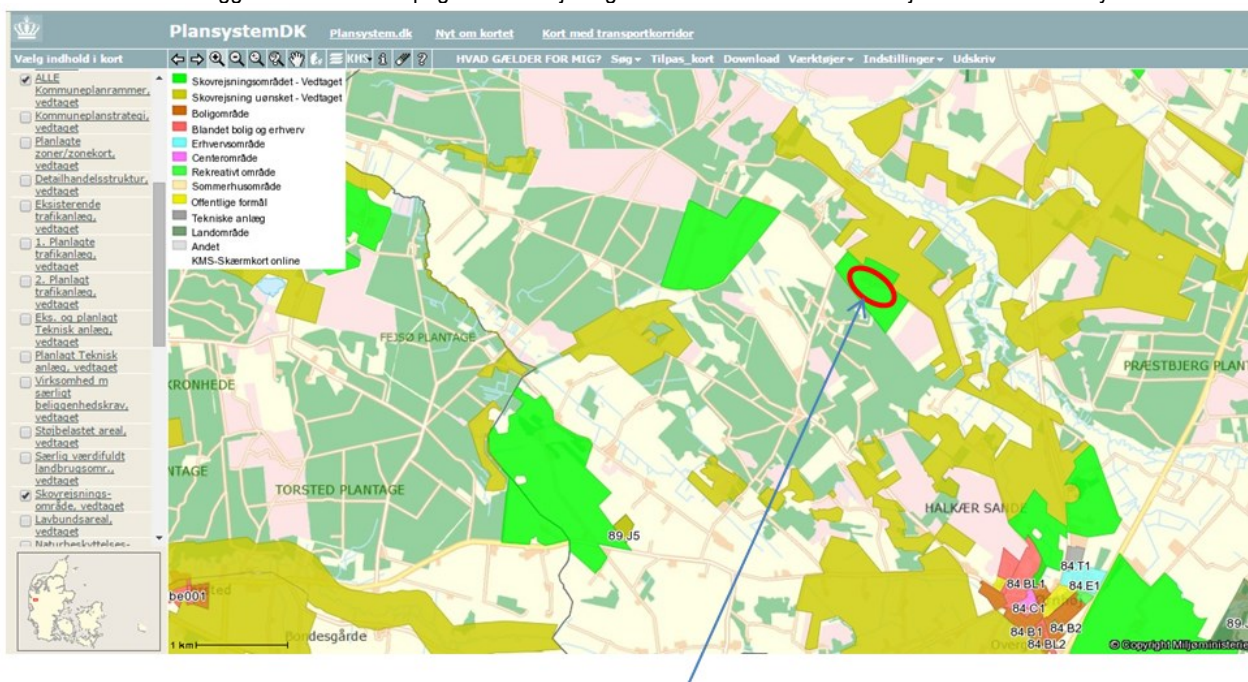
Med tiltænkte miljøgodkendelse ville dette bevirke gener for beboere på Nørhedevej og i Ørnhøj by i årene fremover, hvilket ikke kan være rimeligt.

5. Arealudpegning.

Som det angives s. 45 på kort ligger bedriften i og i umiddelbar nærhed af "Større uforstyrrede landskabsområder" og "Særligt værdifulde landskabsområder".

Det angives dertil, at bedriften ikke ligger i skovrejsningsområde. Det er decideret forkert.

Bedriften er direkte beliggende i område udpeget til skovrejsning. Se nedenstående kort fra Miljøministeriets Plansystem.

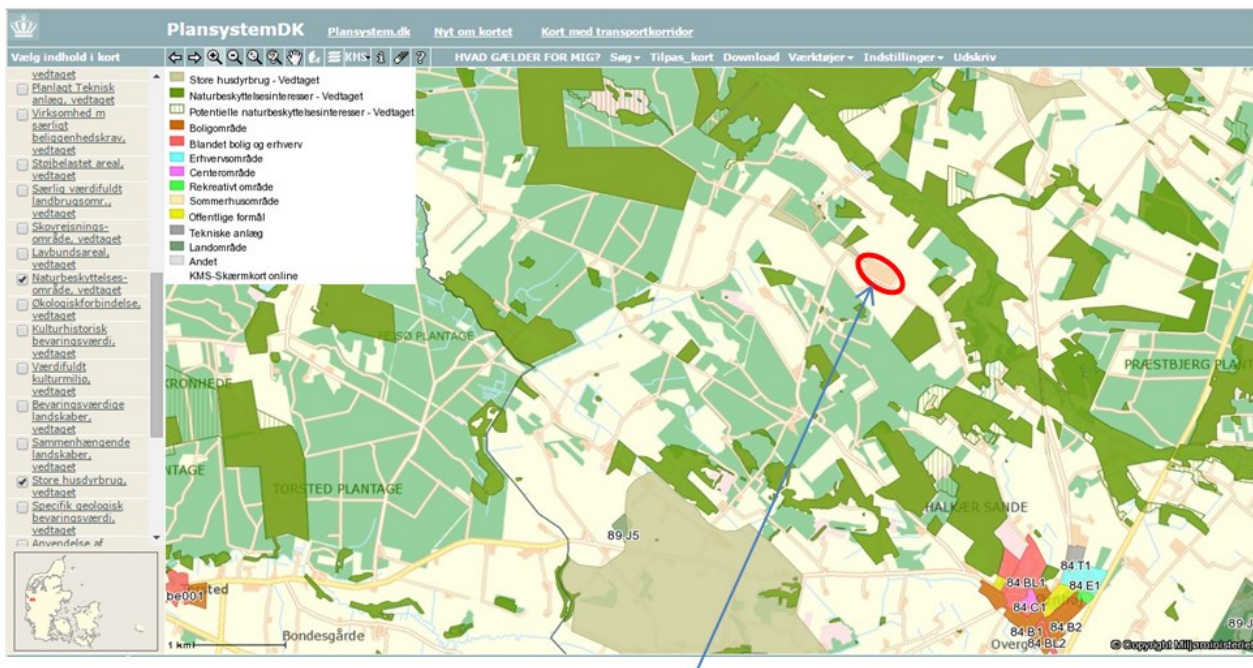
Nørhedevej 10

Videre har Herning Kommune selv udpeget områder egnede til placering af store husdyrbrug.

Kriterierne for disse udpegninger er bl.a. placering:

- på robuste jorde
- i tilknytning til større veje
- med hensyn til natur og miljø
- med hensyn til bedriftens muligheder for fremtidig udvidelse og rentabel drift

Det giver god mening, og vi kan da også kun være enige i Herning Kommunes vurdering af, at Nørhedevej 10 ikke er beliggende i et sådant område. Se nedenstående kort fra Miljøministeriets Plansystem.

Nørhedevej 10

Den ansøgte udvidelse af bedriften er altså i direkte modstrid med ministerielle og kommunale arealudpegninger. Det bør selv sagt indgå i og påvirke miljøsagsbehandlingen.

Miljø- og Fødevarerministeriet skriver på deres hjemmeside om området:

"Skovbjerg Bakkeø er i dag et af vore mest uforstyrrede og ekstensivt udnyttede landskaber."

Nørhedevej 10 er ikke den rigtige placering til et af landets største husdyrbrug. På vegne af:

- Ann-Marie Halkjær, Nørhedevej 1
- Marlene og Bjarne Gilbjerg, Nørhedevej 7
- Ingrid og Henrik Jensen, Nørhedevej 9
- Lisbeth og Anders Just, Nørhedevej 11
- Susanne og Leif Hansen, Nørhedevej 13

Venlig hilsen

Leif Hansen,
Nørhedevej 13,
6973 Ørnholm

Svar på bemærkning til udkast

Herning Kommunes svar på bemærkninger til udkastet til godkendelse på Nørhedevej 10.

1. Vedr. Landskabsvurdering og transport.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §5 stk. 2, jf. bilag 2 pkt. D12 og H35, angiver, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om virksomhedens interne transportveje samt til- og frakørselsforhold, herunder transport af gødning, dyr m.v. Endvidere skal støjbelastningen i forhold til transport vurderes.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 2, skal kommunen i forbindelse med en godkendelse vurdere, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Gener affødt af trafik forbundet med driften af et husdyrbrug kan f.eks. opstå som følge af til- og frakørsel af dyr og foder samt kørsel på offentlig vej ved udbringning og opbevaring af husdyrgødning og anden form for gødning. Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

I en godkendelse kan der derfor primært stilles vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til virksomheden. For virksomhedens egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- eller frakørsel. Endelig kan der stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter.

De angivne transporter er meddelt af ejer, og da markarbejdet ikke er varetaget af ejer, men af maskinstationen er dette angivet om 0 kørsler.

Der bliver naturligvis fortsat foretaget markarbejde men det er ikke virksomheden, der står som ansvarlig for den kørsel som maskinstationen foretager.

Ejer oplyser at maskinstationen kører med 53 læs dybstrøelse og 530 transporter med gylle. 1/3 af disse transporter kommer ikke ud på offentlig vej. De angivne kørsler vil blive skrevet ind i godkendelsen over antallet af transporter.

Halkjærvej ændres fra 700 meter nordvest for landbruget til 675 meter nordøst for landbruget. Geneafstanden fra nabobeboelse uden landbrugspligt er 126 meter og derfor er det underordnet om den ligger nordvest eller nordøst for ejendommen.

Antallet af kørsler med mælk, vurderes at være i overensstemmelse med fakta, da det må forventes, at der fortsat hentes mælk på samme tid, men at der blot fyldes mere mælk i tanken på lastbilen.

Oplysningerne er meddelt af ejer.

For de øvrige kørsler fra DAKA og kørsler med dyr til slagtning, gælder det samme svar som ovenstående.

Herning Kommune har ikke hjemmel til at afvise nogle landbrug udvidelse på baggrund af jordens beliggenhed i forhold til anlæggets placering.

Der er heller ikke hjemmel til at afvise et landbrug sin berettigelse med baggrund i hvor meget jord der i godkendelsen forpagtes og hvor meget jord, som ansøger selv ejer.

Såfremt der i fremtiden sker udskiftning af arealerne vil disse jf. gældende lovgivning blive vurderet i forhold til de udskiftede arealer af Herning Kommune.

2. Nabobedrifter

At der står at Nørhedevej 11 er et svinebrug er en fejl og rettes til et kvægbrug i godkendelsen.

3. Vandløb

Fuglkær å beskyttes med 9 meters sprøjte, gødsknings og dyrkningsfri randzoner, jf. Randzonenloven.

Baggrunden for at Idom Å nævnes er at den og Heder og klitter på Skovbjerg Bakkese og omstrup Hede alle ligger i Natura 2000 område N64, samt habitatområde H57 og H225– Og da Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkese er det Natura-2000 område der er beliggende tættest på anlægget, er der givet en nærmere beskrivelse af dette.

4. Aktuelle situation på ejendommen

I henhold til miljøbeskyttelsesloven og husdyrloven skal Herning Kommune foranledige et ulovligt forhold lovliggjort. Dette kan ske ved fysisk lovliggørelse eller ved retslig lovliggørelse. Dette vedrører Herning Kommunes tilsynsforpligtigelse og behandles ikke i en godkendelse.

5. Arealudpegning

Der er korrekt at nogle af arealerne er beliggende i skovrejsningsområder, dette tilrettes i godkendelsen. Dette medfører dog heller ikke ændringer i forhold til godkendelse af bedriften.

At have arealer udpeget i skovrejsningsområder medfører i sin enkelthed blot, at Herning Kommune har udpeget nogle områder i Kommune, som ejer, såfremt ejer ønsker det, vil kunne få tilladelse til skovrejsning.

Men da disse arealer ikke pt. ønskes brugt til skov, så er det ikke relevant for ejer lige nu. De områder som Herning Kommune har udpeget til placering af de store brug, er ikke det samme som at der ikke må ligge store brug andre steder i Kommunen. Kommunen har blot udpeget nogle områder hvor det kunne være hensigtsmæssigt at produktionerne kunne ligge. Det medfører dog ikke at de store brug rundt i kommunen ikke må udvide der produktioner, blot de overholder de gældende regler.